

ΔΑΦΝΗ

Περιοδική έκδοση, προσφορά αγάπης στον τόπο που μας γέννησε. Έτος 5ο Φύλλο 10ο Ιούνιος 2003

10^ο Τεύχος

ΔΑΦΝΗ

Περιοδική έκδοση, προσφορά
αγάπης στον τόπο που μας γέννησε.

*

Έτος 5ο
Αριθμός φύλλου 10
Ιούνιος 2003

*

Ιδιοκτησία:
«Περιοδικό Δάφνη»
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρία.

*

Υπεύθυνος έκδοσης
σύνταξη, σελιδοποίηση,
εκτύπωση και επικοινωνία,
Βαγγέλης Ρουφάκης
Δαφνώνας, Χίος 82100
Τηλέφωνο-Φαξ: (22710) 78-353
Κινητό
6945 871187

*

www.dafninet.gr

E-mail:
info@dafninet.gr
vrufak@otenet.gr

*

ISSN: 1108-9016

*

Διανέμεται δωρεάν στα μέλη, τους
φίλους και τους χορηγούς της
«Δάφνης» σ' όλο τον κόσμο.

*

Γραφτείτε σήμερα
Μέλη, Φίλοι, ή Χορηγοί
στη «Δάφνη»

*

Εξώφυλλο:
«10ο Τεύχος «Δάφνης»
Φωτογραφίες:
Σύνθεση με τα εξώφυλλα και
φύλλα... «Δάφνης»

*

Οπισθόφυλλο:
«Πίτυς και Παν»
Φωτογραφία:
Από το βιβλίο της Αλεξάνδρας
Δέλτα-Παπαδοπούλου
«Μύθοι και Θρύλοι 2»

*

Ευχαριστούμε Θερμά

Τον Πολιτιστικό Σύλλογο του Δαφνώνα που μετά την πετυχημένη συνεργασία μας στην πανηγυρική εκδήλωση «Ο Δαφνώνας στο χθες και το σήμερα», αποφάσισε να χρηματοδοτήσει την παρούσα έκδοση της «Δάφνης», τον ομογενή Σταύρο Ι. Χαβιάρα και την Ομοσπονδία Σωματείων Νότιας Χίου για τη χορηγία στην έκδοση «Οι Αρχαίοι Έλληνες φιλόσοφοι στη Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Εικονογραφία» του Δρος Θεοχάρη Μιχ. Προβατάκη, τον κύριο Μιχάλη Κουλουρούδη και όλους όσους με κάθε τρόπο μας βοηθούν στην προσπάθειά μας.

Ευχόμαστε και άλλοι να μιμηθούν το παράδειγμά τους και το περιοδικό μας να συνεχίσει τις εκδόσεις και τις λοιπές του δραστηριότητες, χωρίς οικονομικά προβλήματα.

Απολογισμός

Λες κι ήταν χθες κι ας πέρασαν έξι χρόνια από τότε, που για πρώτη φορά βρεθήκαμε στο σπίτι μου με κάποιους φίλους, υπεύθυνους και μέλη του Πολιτιστικού Συλλόγου του Δαφνώνα και τους ανακοίνωσα την πρόθεσή μου να «στήσω» ένα περιοδικό στα πλαίσια του Συλλόγου.

Οι συνήθειες διαφωνίες δεν έλειψαν με αποτέλεσμα μερικές αναβολές.

Ένα χρόνο αργότερα το όνειρο έγινε πραγματικότητα. Τον Απρίλιο του 1999 το πρώτο τεύχος της «Δάφνης» κυκλοφόρησε με Πασχαλιάτικο περιεχόμενο, προαναγγέλλοντας παράλληλα τις πολυήμερες εκδηλώσεις «Δαφνώνας2000».

Οι εκδηλώσεις έγιναν με επιτυχία, αλλά στο μεθύσι της επιτυχίας «τα σάσαμε». Το Ελληνικό δαιμόνιο για μια ακόμη φορά έκανε το θαύμα του. Η όξυνση έφερε την ρήξη και το Περιοδικό ανεξαρτητοποιείται από τον Σύλλογο. Συνεχίζει την έκδοσή του κάτω από την νεοϊδρυθείσα (Σεπτέμβριος 2000) μη κερδοσκοπική εταιρία «Πολιτιστικός Επιμορφωτικός Εκδοτικός Οργανισμός Δαφνώνα Χίου» με το διακριτικό τίτλο «Περιοδικό Δάφνη», ενώ είχε κυκλοφορήσει από το καλοκαίρι το 4ο τεύχος σε 1000 αντίτυπα.

Το Περιοδικό «Δάφνη» αποδεδειγμένο από «εγκρίσεις» και «συζητήσεις», ξεφεύγει από τα όρια του Δαφνώνα κι ανοίγει φτερά για όλη τη Χίο. Η πρώτη εκδήλωση στο Ομήρειο Πνευματικό Κέντρο Δήμου Χίου στις 27 Οκτωβρίου για την Εθνική Επέτειο, που παρακολούθησαν 400 και πλέον άτομα, άνοιξε μια καινούργια σελίδα.

Η συμμετοχή μας στην Ομηρική Ακαδημία (για 4η χρονιά φέτος), η πραγματοποίηση της έκθεσης «Ταξιδεύοντας» στη Δημοτική Πινακοθήκη Χίου και η συγκέντρωση βιβλίων για την Βιβλιοθήκη της Χιακής Ομοσπονδίας Νέας Υόρκης, φέρνουν τη «Δάφνη» στις πρώτες θέσεις δραστηριότητας Οργανισμών στο νησί μας.

Οι εκδοτικές μας προσπάθειες επίσης επιβραβεύονται. Εκτός από το Περιοδικό που αριθμεί με το παρόν 10 τεύχη, το βιβλίο της Δρος Σεβαστής Χαβιάρα Καραχάλιου «Λωλόδεντρα» εντυπωσίασε και ζητήθηκε όσο λίγα βιβλία στην εποχή μας. Η ποιητική συλλογή του Κώστα Αμπανούδη «Πετροχελίδονα και Ηλιοστάσια» βραβεύθηκε από την Ελληνική Εταιρεία Χριστιανικών Γραμμάτων όπως θα διαβάσετε στην σελίδα 23. Έχει επίσης εκδώσει πέντε ανάτυπα από ομιλίες τελευταίων οποίων ήταν το εικονογραφημένο εικονοκτασέλιδο με την ομιλία του Δρος Θεοχάρη

Μιχ. Προβατάκη «Οι Αρχαίοι Έλληνες Φιλόσοφοι στην Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Εικονογραφία» που είχε εκφωνήσει από το βήμα του Φιλοτεχνικού Ομίλου Χίου, στο Ομήρειο Πνευματικό Κέντρο στις 25 Οκτωβρίου 2002.

Οι τελευταίες εκδηλώσεις μας (θα ασχοληθούμε αναλυτικά σε επόμενες σελίδες) είχαν επίσης μεγάλη επιτυχία. Στις 8 Μαρτίου η εκδήλωση «Ο Δαφνώνας στο χθες και το σήμερα» που έγινε από τον Πολιτιστικό Σύλλογο με την συμπαραστάση του Περιοδικού μας (οι σχέσεις και η συνεργασία μας έχουν αποκατασταθεί πλήρως) και οι Εκδηλώσεις Μνήμης για τον μεγάλο σεισμό που έπληξε τη Χίο το 1881 στον Παλιό Καταρράκτη και την Καλλιμασιά (13 Απριλίου) σε συνεργασία με το Δήμο Ιωνίας ήταν κάτι άλλο.

Ο ερχομός στη Χίο εκλεκτών προσκεκλημένων που ελπίζουμε πως θα συμβάλουν στην επίλυση κάποιων χρόνιων προβλημάτων του τόπου, μας δίνουν θάρρος και κουράγιο.

Στο φύλλο αυτό του Περιοδικού μας μια κι είναι το δέκατο, κάναμε κάποιες αλλαγές. Χρησιμοποιήσαμε δοκιμαστικά καλύτερης ποιότητας χαρτί σε ωραιότερο (πιστεύουμε) χρώμα. Σταδιακά θα προχωρήσουμε σε ανασύνταξη ύλης. Ετοιμάζουμε το βιβλίο του Πέτρου Ι. Μαρτάκη «Χιώτικα Αφηγήματα» το οποίο όπως μας υποσχέθηκαν θα χρηματοδοτηθεί από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Χίου.

Θα συνεχίσουμε με τον ίδιο τρόπο να υπηρετούμε την ιστορία και την παράδοση του τόπου μας και γενικά τον πολιτισμό όπως μέχρι σήμερα, χωρίς να υπολογίζουμε κόπους και θυσίες.

Βοήθεια θέλουμε μόνο και συμπαραστάση από τους φορείς που ελπίζουμε πως θα σταθούν στο ύψος των περιστάσεων και κάποιοι απ' αυτούς θα ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις που έχουν ανάλαβει απέναντί μας από πολύ καιρό. Ας σταματήσουν να δημιουργούν προβλήματα αθετώντας συμφωνίες (επειδή δήθεν... έχουν φτώχειες) σε ανθρώπους που δεν αποβλέπουν σε ίδιον όφελος αλλά σκοπό έχουν να βοηθήσουν τον τόπο.

Ας καταλάβουν κάποιοι αιρετοί και διοικητικοί ότι αποστολή έχουν να υπηρετούν τον πολίτη. Γι' αυτό τους ψηφίζουμε ή τους πληρώνουμε και όχι για να μας ταλαιπωρούν.

Η βοήθεια του Πολιτιστικού Συλλόγου του Δαφνώνα που χρηματοδότησε αυτό το τεύχος, μας δίνει δύναμη κι ελπίδα για συνέχεια.

Βαγγέλης Ρουφάκης

ΤΟ ΤΡΑΤΩΔΙ

ΤΩΝ ΤΩΝΑΣ *

Αφιέρωμα του Νίκου Γιαλούρη στα Ψαρά

Μαύρη Ράχη

Ήταν η ώρα
του μελτεμιού
που κατεβαίνει
τυφλό κι αγριεμένο
καθώς βρέχει φωτιά
μου αρνιέται
να κοπάσει.

Και σκίζοντας
το κύμα κρύβεται
στη σκοτεινή
μεριά της Ράχης,
μα στην κορφή
κατάρες και ψαλμοί
της πίκρας όρκοι,
προσευχές.

Στο φτωχό ξωκλήσι
με τον παπά
ξεστήθωτο με δάδα
την καρδιά του,
προσμένει
τη στερνή λαμπάδα
πριν την αστραπή
πούγραψε
στο θόλο τ' ουρανού,
ΑΠΟΘΑΝΕΤΩ!

*

Μαύρη Ράχη 2

Και τώρα ακόμη
σαν πρωτοχειμωνιάσει
σαν ξεκινήσει το ψιγαλητό
πάνω στα τσακισμένα κόκαλα
έρχεται σιωπηλή
των ποιητών η δόξα
μονάχη και όλο ψάχνει
τα παλιά παλικάρια
στης καρδιάς τ' ακρογιάλια
που ποτίσαν με δάκρυ
την έρημη γη.

Η τρελή

Την τρελή
με τα ξέπλεκα μαλλιά
θα την ανταμώνεις
σε κάποια στροφή
του ονείρου.
Πάντα σιωπηλή
πάντα θλιμμένη
μάταιη η όποια λέξη
μάταιο το κλάμα.

Η τρελή
ξεπλέκει τα μαλλιά της
και σωπαίνει.
Μελετά το πέλαγο
και περιμένει κάποιον
που να της πλέξει
πάλι τα μαλλιά.

Πολλοί μου λένε
πως δεν είναι κόρη
καπετάνιου
που βούλιαξαν το μπρίκι
αγορασμένο
με το αίμα της καρδιάς.
Μια προίκα,
που την πήρε η θάλασσα.

*

Περίπατος

Αν περπατήσεις βορινά
λόφο το λόφο,
κόρφο τον κόρφο,
ράχη τη ράχη
κι όταν σωθεί το μονοπάτι
όταν το διώξει ο γιαλός,

τότε θ' ακούσεις
και θ' απορήσεις
πόσες φωνές και πόνους
κατέχει η θάλασσα.

Ποιος λογαριάζει
για ποιους στολίζεται
η Γοργόνα
κι ας θρηνεί τον αδελφό της.

Αμμουδιά

Σ' αυτή την αμμουδιά
τη ραντισμένη ιδρώτα
το αίμα δεν εστέρευε
μετά απ' τη μεγάλη νύχτα.
Έθαψε φίλους και δικούς
έσβησε λόγια της αγάπης
και γλάρους του καιρού.
Και τώρα κρίνος
δε φυτρώνει πια.
Μονάχα κρίταμα
κι αγκάθια.

*

Στην Παναγιά του λιμανιού

Αξιώθηκα έναν κεραυνό
και δυο βροντές
κι ήρθανε δυο άγγελοι
σιωπηλοί
με μια αρμαθιά δαφνόκλαδα
κι ανάψανε κερί.

Πλύνανε τα μαλλιά τους
στο ξεροπόταμο,
πλύνανε τις καρδιές τους
στο γιαλό
και γράψαμε με αίμα
το Χριστός Ανέστη.
Κρίνα χιονίζει πάλι
μέσα απ' το μελί
το χρώμα η γης.

* Ο Νίκος Γιαλούρης αν και έμεινε στην κλινική για αρκετό καιρό δεν ξέχασε την ιδιαίτερη πατρίδα του πατέρα του τα Ψαρά. Με υπεράνθρωπη προσπάθεια κατάφερε να γράψει αυτό το δισέλιδο αφιέρωμα στο Νησί με την Ολόμαυρη Ράχη, τιμώντας την Ιερή Επέτειο. Περαστικά Δάσκαλε. Και του χρόνου.

Οι καιροί ξεχνιούνται μεσ' τα παραμύθια

Χαλεποί καιροί, για πανηγυρισμούς και επετείους. Για ακόμη, μάτι στο «χτες» το μεταλλαγμένο με κάθε τρόπο. Σ' ένα τέτοιο «χτες» θέλουμε δεν θέλουμε γυρνάμε κάθε τόσο και φαίνεται ότι βοηθάει να διακρίνουμε το ψεύτικο από το σκάρτο, το δόλιο από το γνήσιο.

Κάποτε, όχι και πολύ παλιά, η ιστορία ήξερε να αποσιωπά, να ξεχνά και να χειρονομεί χωρίς αιδώ, πότε καταδικάζοντας αθώους, πότε τσιγκούνικα ανταμείβοντας αίμα και μόχθο, με πενταροδεκάρες.

Ποτέ δεν πίστευα τα φτηνά παραμύθια της ιστορίας, αποφεύγοντας τις καυτές αλήθειες και μετατρέποντας κάθε πικρή είδηση σε μεταλλαγμένο σήριαλ της τελευταίας υποστάθμης.

Τα Ψαρά πατρίδα του πατέρα μου ποτέ δεν πάσανε να με γοητεύουν σαν τόπος απομόνωσης και γαλήνης, αλλά και σαν θησαυρός μνήμης στην εποχή της απάτης και της δολιότητας.

Τα ψαρά στάθηκαν εμπόδιο σε σχέδια κατακτητικά κι εμπορικά και απόκτησαν το πρώτο τυπογραφείο στην Ελλάδα.

Λίγο-λίγο η σιωπή μεταμορφώθηκε σε σύμμαχο των σκλαβωμένων κι έγιναν ηρωισμοί που δεν θα ξαναδούμε.

Ο φόβος κυβερνούσε το ναυτικό του εχθρού από τα Δαρδανέλια μέχρι τη θάλασσα της Κρήτης πως κάποιο μπουρλοτιέρικο τους περίμενε.

Το χέρι με το δαδί, έτοιμο να κάψει.

Τελικά πάρθηκε η απόφαση. Μαχαίρι και φωτιά! Και άφοβοι οι Ψαριανοί τινάχτηκαν στον αέρα κι έγινε μέρα η νύχτα...

Ο Νίκος Γιαλούρης στην κλινική βλέπει το εξώφυλλο της «Δάφνης» ενώ παράλληλα ετοιμάζει το αφιέρωμα

Ψαρά Μεγάλη Πέμπτη

Μην ξεκλειδώσεις
την κερκόπορτά σου απόψε
«καιροί ου μενετοί»
μιλιά και μαχαιριά
πισώπλατα σωπαίνει.

Δεν ειν' όλα δικά μας
τα μάτια ούτε οι μιλιές.
Σε κάποιο μακρινό γιαλό
στων ματωμένων γλάρων
το συνέδριο, βγήκε η απόφαση.

«Τούτο το δολερό νησί
που κρύβει μέσα του
μια κόλαση βουβή
κι έχει στα σπλάχνα του μπαρούτι
και φωτιά, πρέπει να λείψει».

Έτσι τους διατάξανε
τ' αφεντικά απ' την Πόλη.
έτσι και γίνηκε.
Για τούτο το βαφτίσανε
«νησί του σατανά».

Κι έφτασε το αίμα
ως τα σκαλιά του Γολγοθά
μα εκεί, σταυρώθηκαν
κι οι σταυρωτήδες.
*

Ψαρά της νήστειας

Βράδιασε
κι εκοιμηθήκαν τα Ψαρά
με τα μπουρλότα σαν καρδιές
στα κουρασμένα χέρια
του Κανάρη του ταπεινού.
Βράδιασε
κι αγουροξυπνημένα
παραμύθια ξαναπρόβαλλαν
απ' τους γιαλούς
τους αιματοβαμμένους.

Ελλάδα μάνα, κοίτα κατά `δω.
Πονάμε ακόμα σιωπηλά.
Καμιά πληγή δεν έκλεισε.
Θρήνους, δε χόρτασε ο αέρας.
ακόμα και την ώρα της σφαγής,
υπάρχει, σιωπηλή η συγχώρηση.

ΜΠΟΥΡΛΗΣ - ΤΖΑΝΗΣ

Από το υπό έκδοση βιβλίο του Περιοδικού «Δάφνη»
«Χιώτικα Αφηγήματα» Του Πέτρου Ι. Μαρτάκη

Αξόβεργα και άρες

Οι χωριανοί εβάζανε αξόβεργα τέλος Αυγούστου, Σεπτέμβρη το πιότερο. Τα στένανε μέσα στα χωράφια κάτω από τις τσικουδιές και άλλα δέντρα, δίπλα σε πέτρινα, ή ντενεκεδένια γουρνάκια με νερό, σε μπηγμένα στη γης δίχαλα ξερά κλαδιά. Τα στένανε και στο βουνό απάνω από του Μπαρούτη ή βορεινά του Καράμουςα στου Τσάκαλη ή του Χριστόψαρου, σε πρίνους, αγρέλους και κουντουρουδίδια. Και πιάνανε μικρόπουλα: Ατομάχους, πούλες, μαυροκεφάλες και κοκκινοκεφάλες, σουϊτάκια, βατσίνες και άλλα. Μόνο οι πονηροί σπουργίτοι εν επιάνουντανε.

Ο Αμανενές εν είχε καιρό. ούτε όρεξη, εδωνά που τα λέμενε, να βάζει αξόβεργα κι ούτε είχε ευκολία σε λεφτά να αγοράζει οξό και να πλερώνει αξόβεργάρη να του τα κάμνει. Κι ύστερις δεν τούρεσενε να βλέπει τα πολύχρωμα και χαριτωμένα πουλάκια, ευτό το παιχνίδι του Θεού όπως τάλενε, να κρέμουντανε ανάποδα, κολλημένα στ' αξόβεργο, να σπαρταρούνε, αντί να πετούνε και να παίζουνε απάνω στα δέντρα, στις βατιές και τις τσικουδιές.

Μόνο στην άρα του φίλου του Στέλιου επήαινε καμιά βολά, να του κάμνει παρέγια γιατί ήβρισκενε γραφικό το σκηνικό της με τη φρίζα με ξερόκλαδα, να κρύβεται ο αρατζής από τα πουλιά, τα πόστα, ξερά δέντρα μπηγμένα γύρω στο αλώνι της άρας που απάνω τους εκρέμουντανε κλουβιά με κράχτες, καρδερίνες και φλώρια, τα δίκτυα μαζεμένα γύρω-γύρω στο πλάτωμα της άρας, δεμένα σε μπαστούνια που μ' ένα τράβηγμα σκοινιού εσηκόνουντανε και πέφτανε και σκεπάζανε όσα πουλάκια ξεγελασμένα από τους σπόρους ευρίσκουντανε μέσα στην άρα. Μόνο στο πνίξιμό τος από τα άγρια δάκτυλα του Στέλιου εν επήαινε κοντά. Εν είχε και υπομονή όμως ο Αμανενές να κάθεται να φυλάει ούτε στ' αξόβεργα ούτε και στην άρα. Και σ' ευτά, όπως και σ' όλα τα άλλα της ζωής, ανθρώπους, ζά, χωράφια και πουλιά ήτανε σαν περαστικός!

Μόνον άμαν εσύθηενε και ήπαιζενε τον Καραγκιόζη εν ήτανε περαστικός! Ήτανε εκεί, και μιμούντανε κιάλας και τις φωνές των πουλιών, τα κελαδήματά τος! Τον ήνοιαζενε και πόνιενε και χαίρουντανε κ' ήστελλενε μηνύματα στον κόσμο, σε μικρούς και μεγάλους και στο Θεό!

Κουντουρούδια

Με ένα καλαμένιο καλάθι στο χέρι, ο Αμανενές, πρωί-πρωί Αύγουστο μήνα, ετράβανε για τη Λαγγάδα, να μαζέψει κουντουρούδια που τούδωκενε το ελεύτερο ο Παναγιώτης ο Λούμης, να μαζεύει ότι ώρα θε. Είχε κάτι ήμερες κουντουρουδιές που κάμναν μεγάλα, παχιά κουντουρούδια, που τα φούρνιζενε η γυναίκα του, του Αμανενέ και ελωλαίνουντανε τα παιδάκια τος. Ήτανε μαζί με τα φουρνιστά σύκα τα πιο καλά γλυγούδια τος.

Τα αμύγδαλα τάχαν μαζεμένα και τα χωράφια ήτανε σιωπηλά και ήρεμα. Μόνο κάτι κατσικοπρόβατα ήταν παλουκωμένα απεδώ κι απεκεί, μα ήτανε κι ευτά ησυχασμένα, γιατί από τον περασμένο μήνα, επήανε στον τράγο που ήτανε θυμισμένα κι ετρέχαν τα σάλια τος κι ανεγαλλιάσανε και γκαστρωθήκανε. Ο Αμανενές, τα χαιρέτανε και τος ευχούντανε κιάλας: Άντε και καλή λευτεριά.

Κι ύστερις εμάζευνε στου Λούμη τα κουντουρούδια κι εσιγόψαλλενε: Σώσον κύριε τον λαόν σου και ευλόγησον την κληρονομίαν σου...

Οι ζιζίκιοι εχαλούσαν τον κόσμο με τη μουσική τος όσον επροχώραν η μέρα το μεσημέρι. Τα παιδάκια πολύ το θέλανε να τος πιάνει και να τος πηαίνει ζιζίκιους, μα που να τος βάζει που του φεύγαν άχονούς οι διαβόλοι με τα φτερά τος! Τι λογίως να τος πιάσει που ήπρεπενε να ανηβαίνει απάνω στις αμυγδαλιές και, εδωνά που τα λέμενε, εν του ρκούντανε κι όλας να τσακώνει ζιζίκιους που στο κάτω-κάτω, εν ήθελενε να τος κόβει το τραγούδι.

Είχε μαζί του και μια βέργα που ήκοβενε από μια ελιά, για να ραβδίζει τα κουντουρούδια άμαν εν τάφτανενε. Δοξολογία κι ευτή! Ήσαλλενε ο Αμανενές κι εσκεύουντανε, άμαν εν ήσαλλενε, τα αστεία, τα σοβαρά και το τραγούδι που θάβαζενε στο στόμα του Καραγκιόζη και της παρέας του το βράδυ που άχεν παράσταση στα Μάσκικα, μέσα στα χωράφια, κάτω από μια μεγάλη αμυγδαλιά σιδερίτικια. «Δόξα σοι ο Θεός! Μεγάλον τ' όνομά σου, φύλλο δεν πέφτει αφ' το δεντρί χωρίς το θέλημά σου», εθυμούντανε την άμια Λαμπρινή, που είχε καμωμένα στην Πόλη με τον πρώτον της άντρα κι ήταν πολλά τα πάθια της και όλο εγόγγυζενε κι ανεστέναζενε. Εσταμάτανε λιγάκι κι ήλεεν: Έχει ο Θεός και πάλι έχει ο Θεός κι εγόγγιζεν πάλι η άμια Λαμπρινή, ώσπου την ανάπαψεν ο Θεός.

Κι ο Αμανενές, εσυνέχιζενε τη στράταν του...

ΣΤΟ ΧΘΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΗΜΕΡΑ

Μεγάλη επιτυχία σημείωσε η εκδήλωση «Ο Δαφνώνας στο χθες και το σήμερα» που ξεκίνησε από τον Πολιτιστικό Σύλλογο του Δαφνώνα και υλοποιήθηκε σε συνεργασία με το Περιοδικό μας στις 8 του περασμένου Μαρτίου.

Στα μέσα Φεβρουαρίου μου ζητήθηκε από την Ευτυχία Π. Νεαμονίτη, χοροδιδάσκαλο και από τον

νε ένα θαυμάσιο σκηνικό (την παλιά βρύση του Δαφνώνα).

Ανάμεσα στους εκλεκτούς προσκεκλημένους, η Υφυπουργός Υγείας Ελπίδα Τσουρή, ο Δαφνούσης Νομάρχης Χίου Πολύδωρος Λαμπρινούδης, ο Δήμαρχος Καμποχώρων Μανώλης Κράκαρης και πολλοί εκπρόσωποι της τοπικής αυτοδιοίκησης του νησιού όλων των βαθμίδων.

Με το άνοιγμα της αυλαίας η πρώτη διαφάνεια με το Δαφνώνα του 1949 φάνηκε, ενώ ο Μπάμπης Σαχτούρης με τη χαρακτηριστική ωραία φωνή του άρχισε να απαγγέλλει το ποίημα του Γεώργη Διλμπότη «Δαφνώνας».

Αμέσως, η είσοδος των χορευτών. Από τα παρασκήνια βγήκαν τα παιδιά και από τους διαδρόμους της αίθουσας οι ενήλικες, που κρατούσαν στάμνες, σινιά και διάφορα άλλα αντικείμενα με μουσική υπόκρουση «κάτω στο γιαλό κάτω στο περιγιαλί».

Ο Πρόεδρος Σ. Μισιριώτης καλωσόρισε τους προσκεκλημένους και κάλεσε τον Πολύδωρο Λαμπρινούδη τον Νομάρχη μας, να κηρύξει την έναρξη.

Ανάμεσα στα λίγα του λόγια, σημειώνουμε την υπόσχεση για κατασκευή Πολιτιστικού Κέντρου Δήμου Καμποχώρων στο Δαφνώνα.

Στη συνέχεια ο Μπάμπης Σαχτούρης διάβασε το ιστορικό άρθρο «Δαφνώνας» από το πρώτο τεύχος

Πλήθος κόσμου κατέκλυσε το Ομήρειο

Σταύρο Μισιριώτη Πρόεδρο (τότε) του Συλλόγου, η συνεργασία για μια παρουσία του χορευτικού του Συλλόγου μας στο Ομήρειο Πνευματικό Κέντρο Δήμου Χίου. Παρατήρησα, ότι σαν πρώτη εκδήλωση του Συλλόγου στην πόλη, δεν πρέπει να γίνει μόνο με το χορευτικό και μιλήσαμε για μια οργανωμένη παρουσία-προβολή του Δαφνώνα.

Στη συνεδρίαση του Συλλόγου που ακολούθησε, σε λίγες μέρες, αναλάβαμε την οργάνωση του χορευτικού και γενικά του καλλιτεχνικού μέρους η χοροδιδάσκαλος Ευτυχία Νεαμονίτη και την επιλογή και οργάνωση του υπόλοιπου προγράμματος ο γράφων. Με τη βοήθεια όλων καταφέραμε σε λιγότερο από 2 εβδομάδες να παρουσιάσουμε μια θαυμάσια κατά κοινή ομολογία εκδήλωση.

Ο γράφων άρχισε δουλειά τυπώνοντας τις προσκλήσεις, τις αφίσες και τα προγράμματα, στη συνέχεια έκανε την επιλογή των αναγνωσμάτων και ποιημάτων καθώς και του φωτογραφικού υλικού που θα συνόδευε τα κείμενα, σε διαφάνειες. Μίλησε με τους ηθοποιούς και τους τεχνικούς του Ομήρειου (με τους οποίους είχαμε άψογη συνεργασία) ενώ η χοροδιδάσκαλος με τους συνεργάτες της τακτοποιούσαν τα του χορού, της μουσικής και του αποκριάτικου γάμου.

Ο ζωγράφος-αγιογράφος Νίκος Φράσκος μας έκα-

Χωρίς λόγια...

της «Δάφνης», ενώ οι διαφάνειες ανάλογα πάντα με το κείμενο, διαδεχόταν η μια την άλλη.

Ακολούθησαν χοροί του Α΄ Παιδικού Τμήματος και Τμήματος Ενηλίκων. Συνέχισε ο Δημήτρης Αυγουστίδης διαβάζοντας με χιώτικη προφορά, το ωραιότατο Χιογράφημα του Πέτρου Ι. Μαρτάκη «Ο Δαφνώνας μας».

Τα «πρωτάκια» του χορευτικού μας, έκαναν... καλή δουλειά

Ο Δαφνούσης Νομάρχης
Πολύδωρος Λαμπρινούδης

Χοροί του Α' Τμήματος εφήβων και το χορευτικό Καλαμωτής που χόρεψαν μικροί-μεγάλοι τον παραδοσιακό «κωλοσυρτό» του χωριού τους και μας μάγεψαν. Όπως και τα λίγα αγόρια από τον Φάρο Βαρβασίου που μας συμπαραστάθηκαν, μα κι όλα τα τμήματα μικρών και μεγάλων. «Εγώ, οι κουδουνάτοι κι η γριά» διάβασε ο Δημήτρης Αυγουστίδης και μετά από τους χορούς του Β' Τμήματος Εφήβων, το ποίημα «Δαφνώνας» του Δημήτρη Σταμπόλου.

Ο γράφων που ως αυτή τη στιγμή από τα παρασκήνια παρακολουθούσε, ρύθμιζε και... καρδιοκτυπούσε, πήρε το λόγο και συγκινημένος είπε τα εξής:

«Πριν από χρόνια, όταν ήμουν στην Αμερική, ένα βράδυ που είχα την τιμή να μιλήσω στο ακροατήριο μιας εκδήλωσης του εκεί Συλλόγου μας, είπα σε κάποιους επισκέπτες από τη Χίο που ήταν εκεί. Να πείτε στ' αδέρφια μας στη Χίο, ότι οι Δαφνούσοι εδώ που ήλθαν, όχι μόνο προόδεψαν, όχι μόνο δημιούργη-

σαν, αλλά έκαναν και πολλούς φίλους που γεμίζουν αυτή την αίθουσα.

Το ίδιο λέω κι απόψε. Η αίθουσα γέμισε από φίλους του Δαφνώνα. Είμαι συγκινημένος, δεν ξέρω τι να πω. Θα συμβουλευθώ τις σημειώσεις που έχω στο χαρτί, γιατί ομολογώ, τρέμω από συγκίνηση.

Αγαπητοί μας προσκεκλημένοι

Όπως βλέπετε, Δαφνώνας δεν είναι μόνο το Περιοδικό «Δάφνη».

Δεν είναι μόνο ο Πολιτιστικός μας Σύλλογος, ούτε μόνο η Ποδοσφαιρική μας Ομάδα ΔΑΦΝΗ με τις πολλές επιτυχίες. Δαφνώνας δεν είναι μόνο ο Ι. Ναός του Αγίου Παντελεήμονα και τα πολλά μας `ξωκλήσια, ούτε τα όμορφα πανηγύρια μας που οι περισσότεροι από σας έχετε γνωρίσει. Δεν είναι μόνο ο Πολύδωρος Λαμπρινούδης ο Νομάρχης μας, που στον Δαφνώνα γεννήθηκε κι εκεί ζει και μεγαλώνει τα παιδιά του, ούτε οι μορφωμένοι, οι επιχειρηματίες και

Ο Πρόεδρος του Συλλόγου
Σταύρος Μισιριώτης

Το χορευτικό της Καλαμωτής χορεύει τον τοπικό χορό «κωλοσυρτό»

Συγκίνηση και μοναδικές στιγμές αξέχαστες

οι επαγγελματίες μας. Δεν είναι οι εργάτες, οι αγρότες, οι μητέρες, οι νοικοκυρές μας. Ούτε μόνο οι εκτός Χίου και Ελλάδας χωριανοί μας που με τους Συλλόγους τους της Αττικής, της Αμερικής και της Νεολαίας Αμερικής, προσπαθούν να κάνουν από ένα μικρό Δαφνόνα στον τόπο που η μοίρα τους έταξε να ζουν. Δεν είναι μόνο ο Ματθαίος Μυρώνης που εξελέγη τον περασμένο Νοέμβριο για δεύτερη φορά βουλευτής στην Πολιτεία της Νέας Υόρκης. Δεν είναι μόνο τα παιδιά μας που όλοι απόψε καμαρώνουμε. Δαφνόνας, είναι όλα αυτά μαζί!

Είμαστε όλοι εμείς που παρά τις διαφορετικές απόψεις και ενίοτε τις διαφωνίες μας, καταφέρνουμε να συνυπάρχουμε και να δουλεύουμε όλοι μαζί για το καλό. Στηρίζοντας και υπηρετώντας τον Πολιτισμό που πιστεύουμε πως είναι το μόνο εργαλείο για να χτίσουμε ένα κόσμο καλύτερο.

Ο ηθοποιός
Μπάμπης Σαχτούρης

Προσπαθούμε να παγιώσουμε στα χείλη των παιδιών μας το χαμόγελο, βοηθώντας τα να ξεπερνούν τις παγίδες της αδυσώπητης εποχής μας. Να τα οδηγήσουμε στην πρόοδο, την προκοπή και σ' έναν πετυχημένο... γάμο.

Έναν τέτοιο γάμο (αποκριάτικο φυσικά) θα μας παρουσιάσουν τώρα, έτσι για... δοκιμή. Ευχαριστώ.»

Και τον παρουσίασαν με τον καλύτερο τρόπο. Ήταν το κάτι άλλο. Η νύφη (Κώστας Μενής) με τους κουμπάρους και τη συνοδεία μπήκαν στην αίθουσα και περνώντας τους διαδρόμους αστειευόταν με τον κόσμο, ενώ ο γαμπρός (Ευτυχία Νεαμονίτη) από τη σκηνή φώναζε μελιστάλαχτα: «Μαρικάκιμ έλα στην αγκαλιά μου... Όλοι συμμετείχαν στο δρώμενο που τελείωσε με τους δυο τελευταίους χορούς και το πρόγραμμα έκλεισε κάτω απ' τα θερμά χειρο-

Ο ηθοποιός
Δημήτρης Αυγουστήδης

Ο «γάμος» έχει τελειώσει, ο κόσμος όρθιος χειροκροτεί και κορίτσια μοιράζουν από ένα τριαντάφυλλο στους χορευτές

Εκδηλώσεις Μνήμης για το μεγάλο σεισμό

Όπως γράψαμε στο προηγούμενο φύλλο του Περιοδικού μας, είχαμε προγραμματίσει εκδηλώσεις μνήμης για τα θύματα του μεγάλου σεισμού που έπληξε τη Χίο στις 22 Μαρτίου (3 Απριλίου) 1881. Πραγματοποιήθηκαν με επιτυχία σε συνεργασία με το Δήμο Ιωνίας, στον Παλιό Καταρράκτη και την Καλλιμασιά στις 13 Απριλίου.

Μέρες πριν, συνεργεία του Δήμου καθάρισαν το «Παλιό Χωριό» από τα σκουπίδια και τα κλαδιά κάνοντας ευκολότερη την πρόσβαση και ειδικό μηχάνημα καθάρισε τους δρόμους, εξασφαλίζοντας χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων. Ο υπεύθυνος των συνεργείων Νίκος Βαρκάρης παρά το πρόβλημα υγείας που αντιμετώπιζε, έτρεχε πάνω-κάτω καθοδηγώντας, για να γίνει το καλύτερο.

Στις εκδηλώσεις είχαμε επίσημους προσκεκλημένους από Αθήνα, τον Διευθυντή του Υπουργείου Πολιτισμού Δρ Θεοχάρη Μιχ. Προβατάκη με τη σύζυγό του, τον Γάλλο υπεύθυνο Πολιτιστικών Νομπέλ Αρμάν και το Γενικό Γραμματέα Φίλων Μουσείων Ελλάδας Ηλία Κοτσίκο.

Η ομάδα εργασίας, 16 Μαρτίου στον Αγ. Γιάννη Αργέντη

κροτήματα του πλήθους ενώ δυο κορίτσια μοίραζαν από ένα τριαντάφυλλο στους χορευτές κι ο θόρυβος δεν άφησε να ακουσθεί η Αντιπρόεδρος Αγγελική Κωστοπούλη που ευχαριστούσε τους συντελεστές της εκδήλωσης, γι' αυτό κλείνω αυτή την περιγραφή με τα λόγια της:

«Φθάνοντας στο τέλος της αποβινής μας γιορτής, θέλουμε να ευχαριστήσουμε όλους όσους συνετέλεσαν στην πραγματοποίησή της.

Το Δ. Σ. του Συλλόγου μας, το Περιοδικό «Δάφνη» και τον εκδότη του Βαγγέλη Ρουφάκη για την αμέριστη συμπαράστασή τους, τη χοροδιδάσκαλο Ευτυχία Νεαμονίτη, το ζωγράφο Νικο Φράσκο για την κατασκευή των σκηνικών,

Ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης μας κ. κ. Διονύσιος παρά το φορτωμένο του πρόγραμμα,

Στα... άδυτα του Παλιού Καταρράκτη

δέχτηκε να βρεθεί κοντά μας για λίγο, όσο χρειάστηκε να τελέσει το Τρισάγιο και λάμπρυνε με την παρουσία του την τελετή.

Τον ευχαριστούμε θερμά.

Θερμά ευχαριστούμε επίσης τον Άρχοντα Ιεροψάλτη Κωνσταντίνο Καλαμπόκα, Πρόεδρο του Συλλόγου Ιεροψαλτών Ρωμανός ο Μελωδός και τα Μέλη, που πήραν μέρος και ομόρφυναν την τελετή ψάλλοντας ειδικά για την περίπτωση μελοποιημένα κομμάτια.

Η Υφυπουργός Ελπίδα Τσουρή, ο Νομάρχης, ο Στρατιωτικός Διοικητής και εκπρόσωποι όλων των Αρχών του νησιού ήταν μαζί μας. Εκτός από τον οικοδεσπότη Δήμαρχο Ιωνίας Γεώργιο Βαρκάρη, παρόντες ήταν οι Δήμαρχοι Χίου, Ομηρούπολης, Καμποχώρων, πολλοί Νομαρχιακοί και Δημοτικοί Σύμβουλοι, άνθρωποι των Γραμμάτων και των Τεχνών και πλήθος κόσμου.

τους ηθοποιούς Δημήτρη Αυγουστίδη και Μπάμπη Σαχτούρη, τους μουσικούς μας, το ανθοπωλείο Liliium, τον Τριαντάφυλλο Μαργουνάκη για τις στάμνες, τον Φάρο Βαρβασίου και τον Σύλλογο Καλαμωτής για τη συμμετοχή τους, τον Δήμο Καμποχώρων και το Δημοτικό Σχολείο Ερειθιανής για τις φορεσιές που μας δάνεισαν.

Ευχαριστούμε επίσης τον Πρόεδρο, το Δ. Σ. και τους εργαζόμενους στο Ομήρειο Πνευματικό Κέντρο Δήμου Χίου, τους χορευτές μας μικρούς και μεγάλους, αλλά πάνω απ' όλους ευχαριστούμε εσάς που μας τιμήσατε με την παρουσία σας.

Καλή σας νύκτα και του χρόνου».

Βαγγέλης Ρουφάκης

στον Παλιό Καταρράκτη και την Καλλιμασιά

Η Πρόεδρος του Δ.Ο.Α.Π.Π. Αθηνά Θλιβίτου παρουσίασε το πρόγραμμα κι ο Δήμαρχος Γεώρ-

Ο Σεβασμιότατος τέλεσε το Τρισάγιο

γιος Βαρκάρης αφού καλωσόρισε τους παρευρισκόμενους, εξήγησε, πως, μετά τον σεισμό οι κάτοικοι εγκατέλειψαν σταδιακά το Παλιό Χωριό και κατέληξε: «...Εμείς σήμερα μετά την κάθοδο εκείνων, κάνουμε μian άνοδο. Ερχόμαστε κοντά τους για να τους θυμηθούμε, αλλά και να προσπαθήσουμε παράλληλα να αναδείξουνε τούτο το χώρο. Υπάρχει μια διαδρομή πάρα πολύ σημαντική, πάρα πολύ όμορφη, μαγευτική, με πολλά στοιχεία. Ξεκινάει από το Ρουχούνι, από ένα οικίσκο τον οποίον ανήγειραν με παραδοσιακό τρόπο οι γεωργικές υπηρεσίες πριν τον πόλεμο.

Εκεί θα κατασκευαστεί ένας αθλητικός χώρος, θα γίνει ανάπλαση όλου του χώρου εκείνου, θα συνδεθεί απόλυτα και αρμονικά με τον ιερό χώρο της Μονής του Ρουχουνιού και εφ' όσον το κατορθώσουμε να αναδείξουμε σταδιακά και τούτο τον χώρο, νομίζω ότι θα έχουμε αναδείξει μια μαγευτική και πολύ χρήσιμη διαδρομή και για μας και

Οι Αρχές του τόπου ήταν εκεί

για τους επισκέπτες, αλλά και για την ανάδειξη της όλης περιοχής.

Δεν έχω να προσθέσω τίποτα άλλο, σας ευχαριστώ κυρίες και κύριοι όλους σας, γιατί μας κάνατε την τιμή και διότι από 'δώ και πέρα ίσως ξεκινησει μια πολύ χρήσιμη πορεία για την ανάδειξη αυτού του τόπου. Ευχαριστώ».

Αμέσως μετά έλαβε το λόγο ο γράφων που είπε τα εξής:

«Σεπτόν Ιερατείο, Αρχές του τόπου Πολιτικές και Στρατιωτικές, εκπρόσωποι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (με συγχωρείτε για τον τρόπο που αρχίζω αλλά κάποιον θα αδικήσω), Εκπρόσωποι Πολιτιστικών Σωματείων, άνθρωποι των Γραμμάτων και των Τεχνών, κυρίες και κύριοι. Η συγκίνηση δεν μου επιτρέπει να σκεφτώ και να μιλήσω σωστά. Το Περιοδικό «Δάφνη» και στο βουνό να πάει, ο κόσμος το ακολουθεί. Συγχωρήστε με, δεν είναι αλαζονεία. Είναι χαρά, είναι ευχαρίστηση, είναι ικανοποίηση, ότι οι επιλογές μας στηρίζονται από τον χιώτικο λαό. Μας τιμάτε πάντοτε με

Οι Αρχοντες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μας τίμησαν

την παρουσία σας. Είμαστε ενθουσιασμένοι.

Δεν θέλω να σας κουράσω, θέλω να ευχαριστήσω τον Σεβασμιότατο Μητροπολίτη μας που παρ' όλο που είχε πολύ φορτωμένο πρόγραμμα (όπως είδατε έφυγε), δεν μας αρνήθηκε να παραστεί εδώ. Τον Σύλλογο Ιεροσαλτών Ρωμανός ο Μελωδός, τους Ιερείς μας, την Υφυπουργό μας, τον Νομάρχη μας, τους Δημάρχους, τις Αρχές του τόπου όλες κι όλους εσάς. Έχουμε εδώ τους περισσότερους Δημάρχους της Χίου, έχουμε Νομαρχιακούς και Δημοτικούς Συμβούλους. Δεν αναφέρομαι σε έναν-έναν, θα κάνω λάθος θα σας αδικήσω, με συγχωρείτε. Σας ευχαριστώ όλους κι εσάς κυρίες και κύριοι που πάντοτε μας στηρίζετε

και μας ακολουθείτε. Σας υπόσχομαι ότι θα συνεχίσουμε να δουλεύουμε με τον ίδιο τρόπο για να σας παρουσιάζουμε τέτοιες εκδηλώσεις.

Πριν τελειώσω θέλω να ευχαριστήσω τον Δήμαρχο Ιωνίας, ο οποίος από την πρώτη στιγμή, μόλις εξελέγη Δήμαρχος, του ζήτησα την συνδιοργάνωση και ευχαρίστως την προσέφερε. Ο Δήμος Ιωνίας ξόδεψε αρκετά χρήματα, δούλεψαν οι άνθρωποι μαζί μου, όλοι μαζί ξοδέψαμε, δουλέψαμε και κάναμε αυτή την εκδήλωση που τιμάει τους νεκρούς μας. Τους χιλιάδες νεκρούς που είχαμε.

Μας τιμούν επίσης με την παρουσία τους εκλεκτοί προσκεκλημένοι. Ο Διευθυντής του Υπουργείου Πολιτισμού Θεοχάρης Προβατάκης ο οποίος είναι και Άρχων Καστρίνσιος της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας, ο Ειδικός Σύμβουλος της Γαλλίας Νομπέλ Αρμάν που ζει στην Κρήτη και ο κύριος Ηλίας Κοτσίκος που είναι Υπεύθυνος

Ο γράφων ομιλεί συγκινημένος

Μουσείων Ελλάδος. Ήλθαν εδώ πέρα για να συμπαρασταθούν τη «Δάφνη» και το Δήμο Ιωνίας και εύχομαι η κυρία Υφυπουργός και ο Βουλευτής της Χίου, ο Δήμος Ιωνίας και οι εκλεκτοί μας προσκεκλημένοι να βοηθήσουν, ώστε αυτό το ξεκίνημα που κάναμε, να σταθεί η αιτία να αναστηλωθεί ο Παλιός Καταρράκτης. Να φτιαχτούν μερικά σπίτια, να έρχονται ντόπιοι και ξένοι να προσκυνούν εδώ πέρα που `ναι θαμμένοι οι γονείς κι οι παππούδες μας. Σας ευχαριστώ όλους. Το λόγο θα δώσω στον καλό φίλο και συνεργάτη, τον Εκπρόσωπο της Ομοσπονδίας Σωματείων Νότιας Χίου, τον φίλο μου Καπετάν Δημήτρη Μελαχροινούδη,

Ο Σύλλογος Ιεροψαλτών Ρωμανός ο Μελωδός

να σας μιλήσει για το σεισμό, από το βιβλίο του το ανέκδοτο, «οι σεισμοί της Χίου».

Αν έκανα λάθη ζητώ την επιείκειά σας.

Ξέχασα να ευχαριστήσω τον τύπο, έντυπο και ηλεκτρονικό. Στέκονται πάντα δίπλα μας, όλοι.

Σας ευχαριστώ».

Ο Γραμματέας της Ομοσπονδίας Σωματείων Νότιας Χίου Δημήτρης Μελαχροινούδης ξεκίνησε την ομιλία του με χιούμορ δείχνοντας τη «Δάφνη» που κρατούσε στα χέρια του:

«Τα αισθήματα είναι αμοιβαία, γι' αυτό κι εγώ κάνω διαφήμιση στη Δάφνη» και συνέχισε την περιγραφή της καταστροφής από το σεισμό, παραθέτοντας κομμάτια από το πόνημά του.

Αναφερόμενος στη βοήθεια του πληρώματος του Γαλλικού πλοίου Μπουβέ (προς τιμήν του καλεσμένου μας Νομπέλ Αρμάν), μεταξύ άλλων είπε: «...Λίγες ώρες αργότερα, καταφθάνει το Γαλλικό πολεμικό Μπουβέ, του οποίου η βοήθεια εγκωμιάστηκε...» και συνέχισε παρακάτω: «Όσον αφορά το Μπουβέ το πολεμικό πλοίο που με 40 άτομα πλήρωμα βοηθούσε την κατάσταση υπάρχουν οι εξής αναφορές: Καθ' οδόν βλέπομεν 2 Γάλλους αξιωματικούς παρακολουθούμενους υπό ναυτών φερόντων επί φορείου σώμα κόρης ψυχορραγούσης. Της ευκαιρίας ταύτης επελή-

Η οδός Εγκρεμού μετά το σεισμό ' από το Περιοδικό Graphic, Βιβλιοθήκη Κοραή (με υπόδειξη Δημήτρη Μελαχροινούδη)

Ο Δρ Προβατάκης στο βήμα της «Προόδου»

φθην όπως ρωτήσω τους γάλλους αξιωματικούς, οπόσους νεκρούς και οπόσους τραυματίας ηδυνήθησαν να εξαγάγουσιν των ερειπίων κατά την διάρκειαν της ενταύθα εργασίας των. Επληροφρήθην δε, ότι, καίτοι δε πάσης άλλης υποστήριξης στερούμενοι, ηδυνήθησαν όμως να εξαγάγουν κατά πρότον 63 τραυματίας εξ ων οι 8 απέθαναν και 130 περίπου τεθνεώτας.

Σε άλλη αναφορά γράφει: Πολλή ήταν η αυταπάρανηση με την οποίαν οι αξιωματικοί γιατροί και ναύτες του Γαλλικού Μπουβέ για να περιθάλψουν τους τραυματίας οι πρώτοι και να βγάλουν από τα ερείπια τους νεκρούς και ζωντανούς οι δεύτεροι.

Δυστυχώς, από το βράδυ της Δευτέρας, φάρμακα δεν υπήρχαν, λόγω της μεγάλης κατανάλωσης αυτών που έφερε το Γαλλικό πολεμικό πλοίο, του οποίου η παρουσία υπήρξε πολύ ωφέλιμη, αφού οι περισσότεροι από τους γιατρούς του νησιού είχαν βαριά τραυματισθεί από το γκρέμισμα των τώχων...».

Μετά από ένα σύντομο κέρασμα, οι παρευρισκόμενοι περπάτησαν στους δρόμους του ερειπωμένου χωριού για μια βόλτα γνωριμίας-προσκύνημα.

Στη σκηνή της «Προόδου» από αριστερά, ο Πρόεδρος του Ομηρείου Α. Λάρδας, ο Γ. Γ. Φίλων Μουσείων Ελλάδος Η. Κοτσίκος, ο γράφων, ο ομιλητής Δρ Θ. Προβατάκης, ο Γάλλος Υπεύθυνος Πολιτισμού Νομπέλ Αρμάν και ο Γ. Γ. της Ομοσπονδίας Σωματιών Νότιας Χίου Δ. Μελαχροινούδης

Το βράδυ, στο Πολιτιστικό Κέντρο «Πρόδος» Καλλιμασιάς, ο Δρ Θεοχάρης Μιχ. Προβατάκης, εκφώνησε την ομιλία «Το Άγιον Όρος και το μήνυμά του στη σύγχρονη Ενωμένη Ευρώπη». Με το δικό του ξεχωριστό τρόπο ανέπτυξε το θέμα και είδαμε πολλές διαφάνειες από όλες τις Μονές, Μοναχούς και Κειμήλια της Χριστιανοσύνης.

Μετά το τέλος της ομιλίας, μας παρουσίασε μια μοναδική ταινία 14 λεπτών «Οι Κωδωνοκρουσίες του Αγίου Όρους».

Οι παρευρισκόμενοι έφυγαν όλοι ευχαριστημένοι, παίρνοντας από ένα μικρό εικονογραφημένο βιβλιαράκι 28 σελίδων (έκδοση του Περιοδικού μας) με την ομιλία που είχε εκφωνήσει ο Δρ Προβατάκης για το Φιλοτεχνικό (25-10-2002) στο Ομήρειο «Οι Αρχαίοι Έλληνες Φιλόσοφοι στη Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Εικονογραφία».

Οι εκλεκτοί προσκεκλημένοι έμειναν στη Χίο από Παρασκευή βράδυ μέχρι Τρίτη απόγευμα. Στο

Στο Δημαρχείο Καμποχώρων τα κορίτσια πρόσφεραν στους καλεσμένους μας λαλάδες (χιώτικες τουλίπες)

διάστημα της εδώ παραμονής τους, είχαμε κανονίσει να συναντήσουν (και συνάντησαν) εκτός από τον Δήμαρχο Ιωνίας, τον Βοηθό Νομάρχη, τον Δήμαρχο Καμποχώρων και υπεύθυνους από το Δήμο Χίου. Ελπίζουμε πως οι αιρετοί μας θα αξιοποιήσουν τις επαφές αυτές και με τη βοήθεια όλων, κάτι να κερδίσει ο τόπος.

Οι επισκέπτες μας έφυγαν μαγεμένοι απ' το νησί μας και υποσχέθηκαν πως θα ξανάρθουν γρήγορα. Εμείς τους περιμένουμε.

Προσωπικά, τους ευχαριστώ που με τιμούν με τη φιλία τους και που για πολλοστή φορά μου υποσχέθηκαν, φεύγοντας, πως θα κάνουν ότι είναι δυνατό και στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων και δυνατοτήτων του καθέννας, θα βοηθήσουν ώστε να γίνουν πραγματικότητα κάποια μας όνειρα και τους περιμένω στη Χίο, το γρηγορότερο δυνατό.

Βαγγέλης Ρουφάκης

Φωτογραφία Βαγγέλη Ρουφάκη

Παναγιά η Κρήνα (13ος αιώνας)

Αν τελικά πραγματοποιηθούν οι τελευταίες υποσχέσεις και σωθεί το Μνημείο, ας ξεχαστεί η πολύχρονη καθυστέρηση και να φροντίσουμε στη... Συκελιά να είμαστε πιο γρήγοροι και αποτελεσματικοί!

EUROCLASSICA

FÉDÉRATION EUROPÉENNE DES ASSOCIATIONS
DE PROFESSEURS DE LANGUES ET DE CIVILISATIONS CLASSIQUES
ΟΜΙΛΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΚΛΑΣΙΚΩΝ
ΓΛΩΣΣΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ

EUROCLASSICA - ΟΜΗΡΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ 2003

Τη Χίο μας, γενέτειρα του θείου ποιητή Ομήρου και την Ελλάδα μας γενικότερα, θα λαμπρύνουν με την παρουσία τους και τη συμμετοχή τους για έβδομη συνεχή χρονιά, στις επιστημονικές και πολιτιστικές εργασίες και δραστηριότητες, διακεκριμένοι ελληνιστές και φοιτητές από όλα τα ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια καθώς και όλου του κόσμου. Θα εμβαθύνουν στα ομηρικά έπη, στην ελληνική γραμματεία από των αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερα. Θα διδάξουν και θα κάνουν πρωτότυπες ανακοινώσεις, διακεκριμένοι Ακαδημαϊκοί, Πανεπιστημιακοί καθηγητές, Ερευνητές, Διδάκτορες, Επιστήμονες όλων των ειδικοτήτων. Θα γίνουν επισκέψεις σε Μουσεία, Βιβλιοθήκες, Αρχαιολογικούς χώρους, αξιοθέατα, θα γίνει διδασκαλία ελληνικών παραδοσιακών χορών. Οι εργασίες θα λάβουν χώρα από 11 έως 20 Ιουλίου, στην Αθήνα, Ναύπλιο (Επίδαυρο, Μυκήνες), στο Ομήρειο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Χίου, στις Οινούσσες και πιθανώς ομάδα Επιστημόνων, θα επισκεφθεί στη Λήμνο τον αρχαιότερο

οικισμό της Πολιόχνης (5000 ετών) και το ηρωικό και ιστορικό νησί των Ψαρών.

Οι διαλέξεις των διακεκριμένων επιστημόνων, προσφέρονται σε όλους όσους επιθυμούν να παρακολουθήσουν στο Ομήρειο και στη Ναυτική Ακαδημία Οινουσσών και περιλαμβάνουν τρεις κύκλους σπουδών:

1. Τμήμα ελληνιστών με θέμα: Ο Όμηρος στον κόσμο.
2. Τμήμα φοιτητών με θέμα: Όμηρος και Πάγκος μια φιλολογία.
3. Τμήμα για καθηγητές και φοιτητές: Ελληνική γλώσσα, ιστορία, πολιτισμός.
4. Προαιρετικά για όλους: Παρακολούθηση διδασκαλίας ελληνικών χορών.

Επίσημη έναρξη: Κυριακή 13-7-2003, 11:00 π. μ. στο Ομήρειο.

Επίσημη λήξη: Κυριακή 20-7-2003, 11:00 π. μ. στο Ομήρειο.

ΕΚ ΤΗΣ EUROCLASSICA
ΟΜΗΡΙΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

Από την έναρξη των εργασιών της Ομηρικής Ακαδημίας 2002, στο Ομήρειο Πνευματικό Κέντρο Δήμου Χίου

Πάνω στην Πέτρα-Σχολείο του Ομήρου, διακεκριμένοι ελληνιστές ανακηρύσσονται Επίτιμοι Δημότες Ομηρούπολης.

Κωστής Παλαμάς (1859-1943)

60 χρόνια από το θάνατό του

Υπό Δρ Φιλ. Μαρίας-Ελευθερίας Γ. Γιατράκου

Εφέτος συμπληρώνονται εξήντα χρόνια από το θάνατο του Κωστή Παλαμά (27-2-1943), που σφράγισε με το ποιητικό και πεζογραφικό του έργο τη νεότερη λογοτεχνία μας, δημιουργώντας νέες προοπτικές για τα ελληνικά γράμματα.

Αν ο λυράρης αυτός της πατρίδας, της φύσης, της θρησκείας, ο στοχαστής ποιητής της «Ασάλευτης ζωής» ο συνθέτης της «Φλογέρας του Βασιλιά», του «Δωδεκάλογου του Γύφτου», του «Τάφου» και πλείστων άλλων, παραμένει πάντοτε επίκαιρος, το έργο του σφραγίζει την ιστορία του πολιτισμού και με τον «Ολυμπιακό Ύμνο», που θα παιανιστεί στους επικείμενους Ολυμπιακούς αγώνες στην πατρίδα μας.

Ο Κωστής Παλαμάς, ο νεώτερος εθνικός μας βάρδος, γεννήθηκε στις 13 Ιανουαρίου 1859 στην Πάτρα, από οικογένεια που έχει να επιδείξει πολλούς αγωνιστές, κληρικούς και διδασκάλους του γένους, μεταξύ των οποίων και ο Γρηγόριος Παλαμάς.

Σε ηλικία 5-6 ετών, είχε ήδη χάσει και τους δυο γονείς του και φιλοξενήθηκε από τότε στη γενέθλια πόλη του πατέρα του, το Μεσολόγγι, με την πληγωμένη ευαισθησία του που τον έκανε κλειστό και αυτοσυγκεντρωμένο, βρίσκοντας παρηγοριά στο γράψιμο στίχων και μάλιστα με μια πρώιμη επίδοση από την ηλικία των εννέα ετών.

Τελείωσε τον κύκλο των γυμνασιακών του σπουδών και το 1825 γράφτηκε στην Αθήνα, στη Νομική Σχολή, αλλά η δίψα του στα γράμματα και στην ποίηση δεν τον άφησαν να τελειώσει τις σπουδές του. Εγκατέλειψε τελικώς τη Θέμιδα για να υπηρετήσει τις Μούσες. Συνεργάστηκε με εφημερίδες και περιοδικά και από το 1886 άρχισε να εκδίδει τους στίχους του σε βιβλία.

Παντρεύτηκε το 1887 τη Μαρία Βάλβη γόνο πολιτικής οικογένειας του Μεσολογγίου, που έχει επίσης να επιδείξει πολλούς εθνικούς αγωνιστές

(Γιάννης Βάλβης κ. ά.). Απόκτησαν τρία παιδιά, το Λέανδρο, τη Ναυσικά και τον Άλκη.

Το 1897 ο Κωστής Παλαμάς διορίστηκε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών ως Γραμματέας. Αργότερα, το 1911, η Σύγκλητος εξάιροντας το έργο του Κωστή Παλαμά και τις πολύτιμες υπηρεσίες του στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, αποφάσισε να ανανεώσει τη θητεία του και στο σημείο αυτό, σημειώνουμε ότι αναφέρεται πλέον ως Γενικός Γραμματέας. Το 1923, προάγεται ομόφωνα από τη Σύγκλητο, εις τον βαθμόν του Υπουργικού Διευθυντού Πρώτης Τάξεως.

Όταν ο Παλαμάς παρουσιάστηκε στον Πρύτανη να αναλάβει υπηρεσία, ο τότε Πρύτανης, κ. Αλκ. Κρασάς του είπε: «Ελπίζω κύριε Παλαμά, τώρα που έχετε μία αξιοπρεπή θέση, ότι θα σταματήσετε να... γράφετε ποιήματα.

Ευτυχώς, η ελπίδα του τότε Πρύτανη διαψεύστηκε και η ελληνική τέχνη κέρδισε μια κορυφαία ποιητική φυσιογνωμία.

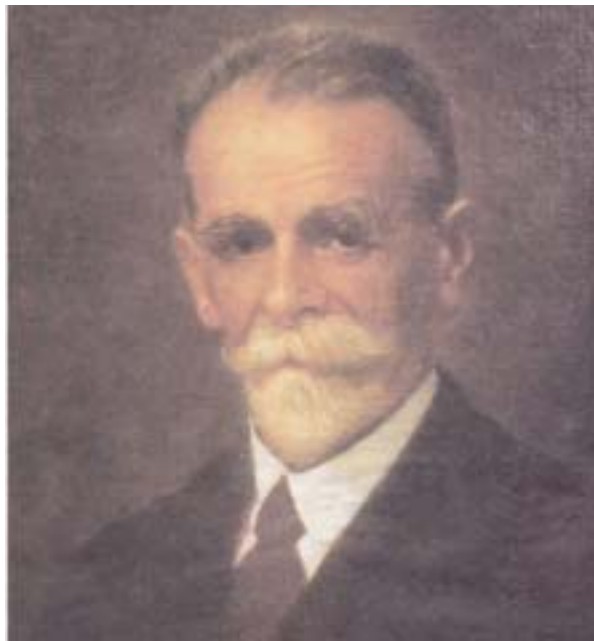
Για το ποιητικό του έργο και την όλη δημιουργική προσφορά του ο Παλαμάς

έλαβε πλήθος Αριστείων και Τιμητικών Διακρίσεων και ο Ρομάλιν Ρολλάν εδήλωσε ότι ο Παλαμάς «είναι ο μεγαλύτερος σύγχρονος ποιητής της Ευρώπης».

Γόνιμος και πολύπλευρος ο Παλαμάς, ανησυχεί για όλα τα προβλήματα που βασανίζουν την ανθρώπινη σκέψη. Καμιά «σχολή» και καμιά τεχντροπία δε θα μπορούσε να τον διεκδικήσει.

Γίνεται ο αρχηγός της Νέας Αθηναϊκής Σχολής και σημαδεύει την εποχή του με το ποιητικό του ανάστημα.

Ενδεικτικά αναφέρουμε έργα του: «Τα τραγούδια της Πατρίδας μου» (1836), «Ύμνος εις την Αθηνάν» (1889), «Τα μάτια της ψυχής μου» (1892), «Το έργο του Κρυστάλλη» (1894), «Ίαμβοι και ανάπαιστοι» (1897), «Ο τάφος» (1898), «Ασά-

Προσωπογραφία του Κωστή Παλαμά, Συλλογή Πανεπιστημίου Αθηνών (εφημ. «Καποδιστριακό»)

λευτη ζωή», «Τρισεύγενη», δράμα (1903), «Ο δωδεκάλογος του Γύφτου» (1907), «Η φλογέρα του βασιλιά» (1910), «Οι καημοί της λιμνοθάλασσας» και «Σατυρικά γυμνάσματα» (1912) και πλήθος άλλων.

Το μόνο ίσως υποκειμενικό του ποίημα «Ο τάφος» που έγραψε και απήγγειλε ο ίδιος, όταν πέθανε το πεντάχρονο αγόρι του, ο Άλκης, στις 24 Φεβρουαρίου του 1898.

Ο Κωστής Παλαμάς, αποτελεί ένα φαινόμενο στα γράμματά μας. Σπούδασε τη λόγια φαναριωτική παράδοση με τη δημοτική κι αντλώντας απ' τους Αρχαίους και το Βυζάντιο, απ' το δημοτικό τραγούδι και το Βαλαωρίτη και ταυτόχρονα απ' τη ξένη λογοτεχνία και διανοήση, ιδίως απ' τη γαλλική ποίηση, απ' τον παρνασσισμό και ρομαντισμό ως τον συμβολισμό της περιόδου κατάφερε να τα αφομοιώσει όλα με χαρακτηριστή έντονα προσωπικό και εθνικό απ' όπου περνάει με αρραγή συνοχή και συνέχεια ολόκληρος ο ελληνισμός, ο αρχαίος, ο βυζαντινός και ο νεώτερος.

Η ποίηση του Παλαμά, ποτάμι ορμητικό κάποτε, ήμερο και απαλό άλλες φορές αφήνει να διαφανεί η λογοτεχνική του μεγαλογραφία.

Το περιορισμένο όμως του χώρου δεν επιτρέπει πλατειασμούς.

Γι' αυτό μια και οι καιροί το καλούν και οι Ολυμπιακοί Αγώνες ως το κορυφαίο γεγονός του 2004 για την Ελλάδα μας και τον κόσμο πλησιάζουν, ας κλείσουμε με την πρώτη στροφή του Ολυμπιακού Ύμνου που συνέθεσε το 1896 ο

Κωστής Παλαμάς και ο οποίος θα παιανιστεί κατά την έναρξη των Ολυμπιακών Αγώνων ως πανελλήνιος και πανανθρώπινος παιάνας.

Αρχαίο Πνεύμ' αθάνατο, αγνέ πατέρα
του ωραίου, του μεγάλου και τ' αληθινού
κατέβα, φανέρωσε κι άστραψε εδώ πέρα
στη δόξα της δικής σου γης και τ' ουρανού.

«Η ταφή του Παλαμά» έργο του Σπύρου Βασιλείου από την εφημερίδα «Καποδιστριακό»

Ο θάνατος του Κωστή Παλαμά στους δύσκολους καιρούς της κατοχής, το 1943, υπήρξε εθνική απώλεια.

Η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Αθηνών εξέδωσε ψήφισμα για το θάνατό του και ο Πρύτανης Ερρίκος Σκάσσης απέστειλε επιστολή προς το γιο του Λεάνδρο Παλαμά, με την οποία εξέφραζε τη μεγάλη του θλίψη.

Ο Παλαμάς πέθανε στις 3:20 π. μ. ημέρα Σάββατο, της 27ης Φεβρουαρίου 1943.

Το θλιβερό άγγελμα διαδόθηκε σαν αστραπή από στόμα σε στόμα, σ' όλη τη γερμανοκρατούμενη πρωτεύουσα. Την επομένη μια πρωτοφανής λαοθάλασσα πλημμύριζε το χώρο του Α' Νεκροταφείου. Η κηδεία του πήρε τη μορφή μιας επιβλητικής εθνικής εκδήλωσης. Εκεί ο Σικελιανός αποχαιρέτησε τον ποιητή με το βροντερό του σάλπιγμα: «Ηχήστε οι σάλπιγγες, σ' αυτό το φέρετρο ακουμπά ολόκληρη η Ελλάδα».

Κι εκεί, ακούστηκαν, κάτω απ' το πέλαμα του κατακτητή, από τα στόματα των Ελλήνων που παρακολουθούσαν την κηδεία, οι στροφές του Εθνικού μας Ύμνου.

Ο απόηχος των στίχων του βάρδου και λυράρη της πατρίδας, δεν θα πάψει να ευφραίνει τις καρδιές και να νοηματίζει τη ζωή.

Π.Ο. ΔΑΦΝΗ ΚΥΠΕΛΛΟΥΧΟΣ ΧΙΟΥ

Η ΔΑΦΝΗ, η Ποδοσφαιρική Ομάδα του Δαφνώνα, μετά από τις επιτυχίες της στην περίοδο 2000-2001 (άνοδος στην Τέταρτη Εθνική κατηγορία με μια αξιοπρεπή παρουσία) και 2001-2002 (Πρωταθλήτρια Χίου που δεν συνέχισε στην Τέταρτη Εθνική για καθαρά τεχνικούς λόγους και όχι οικονομικούς όπως ειπώθηκε) και στην περίοδο 2002-2003 πήγε πολύ καλά.

Εξασφάλισε στο τοπικό Πρωτάθλημα τη δεύτερη θέση, ενώ στις 22-3-2003 πήρε το τοπικό Κύπελλο, κερδίζοντας τον Α.Π.Ο. Χίου.

Η Διοίκηση, ο Προπονητής Αντώνης Μπαλαγκίτσης και οι παίκτες, κάνουν το καλύτερο και ετοιμάζονται για τη νέα σεζόν.

Στις άμεσες προτεραιότητες, είναι η προσπάθεια να παίξουν περισσότεροι Δαφνούσοι στην Ομάδα και να προωθηθούν στην Ακαδημία Ποδοσφαίρου της ΔΑΦΝΗΣ περισσότερα παιδιά.

Η συνεργασία της Ομάδας μας με τον Πολιτιστικό Σύλλογο του Δαφνώνα και το Περιοδικό «Δάφνη» είναι συνεχής και στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο, όπως και με το Τοπικό Συμβούλιο του Δαφνώνα και τον Δήμο Καμποχώρων.

Με τη αγωνιστικότητα των ποδοσφαιριστών μας, τη συμπαράσταση της Διοίκησης και την ανάλογη οικονομική στήριξη, η ΔΑΦΝΗ θα συνεχίσει την ένδοξη πορεία της.

Γιώργης Μαμούνας

Ο Δήμαρχος Καμποχώρων, ο Πρόεδρος, ο Προπονητής και οι Παίκτες της Κυπελλούχου ΔΑΦΝΗΣ 2002-2003

Εκλογές στον Πολιτιστικό Σύλλογο του Δαφνώνα

Εκλογές έγιναν για την ανάδειξη νέου Δ. Σ. στον Πολιτιστικό Σύλλογο του Δαφνώνα στις 3 Μαΐου (αφού στις 20 Απριλίου που είχαν προγραμματισθεί δεν είχε απαρτία).

Εξελέγησαν (με αριθμό ψήφων) οι : Νίκος Ντίλης πρόεδρος (22), Αγγελική Κωστοπούλη Αντιπρόεδρος (23), Μαρία Μαμούνα Γραμματέας

(18), Πέτρος Λάρδας Ταμίας (21), Γεώργιος Α. Μενής Μέλος (22), Παντελής Μυωτέρης Μέλος (22) και Φωτεινή Χαβιάρρα Μέλος (18)

Τους ευχόμαστε καλή επιτυχία και είμαστε βέβαιοι πως η συνεργασία μας θα αναπτυχθεί περαιτέρω, για το καλό του τόπου.

Βαγγέλης Ρουφάκης

Ευτράφεια

Σκάσε και παίζε...

Είχενε μια κοιλιά που άμα εφαινούνταν στη γωνιά, επιάνουνταν η αναπνοή σου ίσαμε να φανεί ο ίδιος.

Ήτανε χοντρομούρης κι εκρέμουνταν τα μάγουλά του και εξεσκεπάζανε το κάτω μέρος τω ματιώ του που ήτανε κατακόκκινο. Θαρρείς πως του τα τράβηξενε ο γιατρός να δει μην είναι άρρωστος κι εκείνα εμείνανε έδετσι. Το παντελόνι του τόδενενε λιγάκι κάτω απ' το λαϊμό του για να μην του καταρακιλά, γιατί που να το δέσει στη μέση σαν όλους τους ανθρώπους; Είχενε μέση, αφού είχενε πιο πολλή κοιλιά παρά ύψος; Και το παντελόνι του είχενε κάτι μπατζακάκια μια σταλιά που ούτε γόνατα εξεχωρίζανε ούτε τίποτα, μόνο ήβλεπε τα παπούτσια του μισή απεθαμιά κάτω από την κοιλιά, που λέει ο λόγος. Άμα τον ήβλεπε να πορπατεί ηγελούσες, γιατί ηθάρριες πως ήβλεπε μια μπάλα να πορπατεί κολλημένη πάνω σε δυο παπουτσάκια.

Ήτανε γνωστός σαν ο Γιώργης ο Ατσιγγανός. Το επάγγελμά του κάποτε ήτανε οργανοπαίχτης. Ήπαιζε σαμπούρι, αλλά τώρα πια ημπατάλεσαν τα σαμπούρια και τα όργανα έγιναν ηλεκτρικά. Έν ηπαίρνανε πια τα σαμπούρια. Είχανε βγει κάτι όργανα ηλεκτρικά που εκάνανε όποιο όργανο θες και ακομπανιαμένα και απ' όλα. Μόνο τα βιολιά και τα κλαρίνα και τα μπουζούκια είχανε πέραση.

Τώρα ήτανε ένας οργανοπαίχτης που 'παίζε βιολί, πολύ μάστορας λέει και είχε ορχήστρα δική του κι ήπαιζε στα κέντρα, αλλά επήγανε και στα πανηγύρια. Ελέγανε πως ήτανε αδερφός του Γιώργη, μα εγώ εν το ξέρω, ότι ελέγανε ο κόσμος λέω.

Ο Γιώργης, το λοιπό, τώρα που εμπατάλεγε το όργανό του επήεν και το εκρέμασε μέσα σε ένα καρβουνιάρικο, του μάστορο-Νικολή του Πιστόλα. Και επολέμα να βγάλει το μεροκάματο με δουλειές του ποδαριού, λαχεία, κληράκια, θελήματα και ότι τέλος πάντω του τύχαινε. Μα μεροκάματο εν ήβγαίνε. Κι ηπαράκάλιενε τον αδερφό του το βιολιτζή να τονε παίρνει σε κάνα πανηγύρι τουλάχιστο, μπας και βγάλει κάνα ψευτομεροκάματο. Μα ο αδερφός του εν τον ήπαιρνε γιατί εν ήξερε τα καινούρια τερτίπια. Τέλος πάντω του μάλησανε και άλλοι οργανοπαίχτες, κρίμα είναι, άμα τύχει πανηγύρι πάρε τονε το φουκαρά, α φοφήσουνε τα παιδιά του μόνο χόμα που τρώνε σαν το γάδαρο του Ναστραδίν Χότζα.

Τυχαινει τώρα πανηγύρι σ' ένα χωριό, γάμος. Του μηνά ο αδερφός του, Γιώργη ετοιμάσε το σαμπούρι και το Σαββάτο πρωί φεύγομε.

Την ώρα που ήρτε ο Γιώργης να πάρει το σαμπούρι έτυχε να 'μαι εκείδά στον πατέρα μου το τσαγγαράδικο που 'τανε κοντά στο καρβουνιάρικο του Πιστόλα. Ήτανε όλο χαρά, ήκανε σα μορό παιδάκι. Όταν τον είδανε να ξεκρεμά το σαμπούρι που 'τανε μαύρο από την καρβουνόσκονη όλοι οι γειτόνοι τον επιάσανε στα πειράγματα.

-Που το πας, ρε Γιώργη, το εργαλείο;

-Σοπάτενε, βρε παιδιά, και θα πα παίζω σε πανηγύρι με τ' αδέρφι μου.

-Καλά, ξέρεις και παίζεις; Εν ηξέμαθες τόσα χρόνια που το κρέμασες;

Εκείνος τος απάντανε πότε γελώντας και πότε με βρωμοκουβέντες που εν κάνει να τις γράψω, καταλαβαίνει πια κανείς μέσα στην αγορά τι μπορεί να λέγεται.

Ο Γιώργης επήρε το σαμπούρι, το σκούπισε καλά-καλά, το κρέμασε στην πλάτη και ειπε πως θα πήγαινε στου Μοσχούρη το καφενείο να του δώκουνε αρχή να το κουρουντίσει.

Στην πλατεία του χωριού ήρτεν η ώρα για το γλέντι. Τα όργανα ήτανε στη μιαν άκρη της πλατείας, πάνω σε κάτι τελάρα. Γύρω-γύρω είχανε καρέγλες και στη μέση ήτανε κενό για να χορεύουνε.

Εμαζεύτην ο κόσμος, ήρτανε και οι νιόπαντροι και αρχίσανε τα όργανα να παίζουνε. Καλά επηγαίνανε κι ο Γιώργης ηγέλανε ολόκληρος που τα κατάφερνε ύστερα από τόσα χρόνια που είχενε να παίζει.

Σε μια στιγμή, καθώς επαιζάνε κι ηχορεύανε τη νύφη, ο διπλανός του τονε ξεκούνησε με τον άγκονά του και του 'πε:

-Ρε Γιώργη, φαλτσάρεις, ηξέχασες να παίζεις;

-Σκάσε και παίζε, του λε ο Γιώργης.

Σε λιγάκι πάλι καινούρια ξεκουντιά και πάλι:

-Μα ίντα διάολο, ρε Γιώργη, Πως φαλτσάρεις; Ηξέχασες να παίζεις;

-Σκάσε και παίζε, αποκρίνεται πάλι ο Γιώργης.

Οι ξεκουντιές και οι ερωτήσεις του διπλανού συνεχιστήκανε και ο Γιώργης τη μόνη κουβέντα που 'λεγε ήτανε:

-Σκάσε και παίζε.

Που να του εξηγήσει τι συνέβαινε, γιατί ο Γιώργης δεν είχενε ξεμάθει να παίζει, μόνο μέσα στο σαμπούρι είχενε παγιδευτεί ένας μεγάλος πεντικός. Με το παίξιμο ηλωλάθηνε και επολέμα να ζετρυπόσει. Μόλις ο Γιώργης ήβλεπε το μούτσονό του να πολεμά να βγει, του κοπάνανε μια με το βεργαράκι που ήπαιζε και ο πεντικός ηξαναχώνουντανε μέσα στο σαμπούρι. Όμως εκεί που επήγαινε νάβγει ο πεντικός και τον εκοπάνανε ο Γιώργης η νότα εν ήτανε του τραγουδιού και εγίνονταν φάλλσο.

Γι' αυτό τον εξεκούνηνε ο διπλανός του. Μα άντε τώρα να του εξηγήσεις.

Τέλος πάντω, σε κάποια στιγμή εν ηκαλοπρόσεξε ο Γιώργης και ηπετάχτηνε μέσα απ' το σαμπούρι να ένας πεντίκαρος. Ηπήρε δρόμο ανάμεσα στις καρέγλες και τους ανθρώπους. Τον είδενε μια γυναίκα κι ήβαλε μια στριγγιά

-Ίιιιιι, ένας πεντικός σα γάδαρος μεγάλος!

Κι εκόλασεν το πανηγύρι.

Χρήστος Γιατράκος
Νοέμβριος 2002

805

ΠΑΝΤΕΛΕΜΩΝ

Ἐλευθ. Θεοῦ Μητροπολίτης τῆς Ἀγιοταύτης
Μητροπόλεως Χίου Φ'αρρῶν καὶ Οἴνουσαίν.

Π ρ ὶ ς

τοῦς εὐλαβεστάτους Πρεσβυτέρους τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ ἀπαξάπαντα τὸν εὐσεβῆ Χιακὸν Λαὸν τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς ἡμῶν Μετριοτήτος Χάρις εἰς ὅλους σας καὶ Εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Σωτῆρος ἡμῶν.

Τέκνα μου ἀγαπητά,

Ὁλόκληρον τὴν μαρτυρικὴν μας Πατρίδα συνεκλόνησεν ἡ τρομερὰ δοκιμασία τοῦ λαοῦ τῶν τριῶν εὐλογημένων νήσων τοῦ Ἰονίου Πελάγους, Κεφαλληνίας, Ἰθάκης καὶ Ζακύνθου. Τίποτα δὲν ἐμείνεν ὄρθον. Ὁ τρομερὸς σεισμὸς ἐσαλεύσε το ἔδαφος τῶν νησιῶν. Κάποι, μόχθοι καὶ ὠμορφίαι αἰῶνων ὀλοκλήρων ἐκρημνίσθησαν καὶ ἀπέμειναν ἐρείπια φρικτά. Ἐκεῖ ποῦ ἀνθοῦσε ἡ ζωὴ, ἡ χαρὰ καὶ ἡ πρόοδος, τώρα βασιλεύει ὁ πόνος, ἡ ἀπάγνωσις καὶ ἡ ἐρείπωσις. Τὰ σπίτια ὅλα ἔγειναν σωροὶ ἐρείπιων. Τὰ νοικοκυριά συνετρίβησαν καὶ οἱ ἀδελφοὶ μας ἀστεγοὶ, γυμνοὶ, πεινασμένοι, πληγωμένοι περιφέρονται μὲ κρημνιστὸν εἰς τὸ ὑπαιθρον μὴ τολμώντες οὔτε τοὺς νεκροὺς τῶν νῶ ξεθάψουν ἀπὸ τὰ ἐρείπια διότι τὸ ἔδαφος ἐξασκοῦθεὶ νὰ σκίεται. Μεγάλῃ συμφορᾷ διὰ τὴν μαρτυρικὴν μας Πατρίδα ἄλλὰ καὶ μεγάλῃ καὶ ἐπιτακτικῇ καθήκοντα δι' ὅλους τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ποῦ δὲν ὑπέστημεν τὴν δοκιμασίαν. Πρέπει ὅλοι μας νὰ ἐλθωμεν εἰς τὴν θέαν τῶν ἀδελφῶν μας Κεφαλλήνων, Ἰθακῆσιων, Ζακύνθιων καὶ νὰ κομῶμεν ὅτι θὰ ἠθέλωμεν ἐμεῖς νὰ ἐκαμναι καὶ αὐτοὶ εἰς ἡμᾶς ἂν εἰμεθα εἰς τὴν θέαν τῶν. Ὁ Κύριος μας εἶπεν «ὅσα θέλετε ἵνα ποιῶσιν ἡμῖν οἱ ἄνθρωποι, ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως». Ὁλόκληρος ἡ ἀνθρωπότης συνεκινήθη ἀπὸ τὴν τρομερὰν δοκιμασίαν. Πρέπει νὰ συγκινηθῶμεν περισσώτερον ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες καὶ ἀπὸ ὅλους περισσώτερον ἡμεῖς οἱ Χίοι, διότι ἡμεῖς ἐπίμεν τὸ πικρὸν ποτήριον τῆς ἐκ τῶν σεισμῶν δοκιμασίας ὄχι μόνον μίαν φορᾶν. Ἐμεθα λοιπὸν εἰς θέαν περισσώτερον ἀπὸ κάθε ἄλλον νὰ ἐκτιμῶμεν τὴν τρομερὰν δοκιμασίαν.

Κατ' ἐντολὴν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὅλων τῶν Ἱερῶν Ναῶν τῆς Ἑλλάδος αἱ εἰσπράξεις, τὰς ἡμέρας τῆς Κοιμῆσεως τῆς Θεοτόκου θὰ διατεθοῦν ὑπὲρ τῶν δοκιμασθέντων ἀδελφῶν μας

Κανείς λοιπὸν, τέκνα μου, ἄς μὴ λείψῃ ἀπὸ τὸ καθήκον αὐτό. Ὅλοι τὴν ἡμέραν τῆς Παναγίας ἄς τρέξωμεν εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς. Νὰ πλημμυρισθοῦν ὅλοι ἀπὸ λαὸν εὐσεβῆ. Κι' ὅλοι νὰ προσφέρωμεν ἀνάλογα μὲ

τὴν οἰκονομικὴν ἀντοχὴν μας χρηματικὰ ποσὰ διὰ τὴν ἀμεσον ἀνακούφισιν τῶν ἀδελφῶν μας.

Ὅλα τὰ ἔσοδα τῆς ἁγίας ἡμέρας τῆς Παναγίας θὰ σταλθοῦν τὰ ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια, εἰ δυνατόν καὶ αὐθημερὸν εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν, ἡ ὁποία καὶ θὰ φροντίσῃ νὰ σταλοῦν ἀμέσως εἰς τὸν προορισμὸν τοῦς. Πιστεῦν ἀπαλύτως ὅτι κανένα ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον δὲν θὰ ἐδρεθῆ, ποῦ νὰ μὴ φανῇ ἄξιον τῆς τρομερᾶς αὐτῆς ἀνάγκης. Ὅπως δὲ εἰς τὰς 18 τρέχοντος πρέπει νὰ ἔχουν φύγει τὰ ποσὰ ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς. Ἐὰν ὅμως - Θεὸς φυλάξῃ - ἐδρεθῇ κανένα Ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον καὶ φανῇ ἀνάξιον τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς, θὰ ἀντικρῶσῃ ἀμείλικτον ὄχι μόνον τὴν θείαν Δικαιοσύνην, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπεύθυνον Διοίκησιν.

Ῥητῶς παραγγέλλομεν πρό παντός εἰς τοὺς Εὐλαβ. Ἐφημερίους προέδρους τῶν Ἐκκλησι. Συμβουλιῶν θεῶν νὰ προσέξουν σοβαρῶς τὴν Ἱερὰν ταύτην ἀποστολήν.

Πάντως διὰ τῆς παρουσίας ὀρίζομεν ὅτι ἐφημερίους ὅστις μέχρι τῆς 18ης τρέχοντος δὲν ἀπέστειλεν ὅλας τὰς εἰσπράξεις τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ τῆς ἐορτῆς τῆς Παναγίας εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν τιμωρεῖται δι' ἀργίας ἐνὸς μηνὸς μετὰ στερήσεως τῶν ἐκ τῆς ἐφημερείας δικαιωμάτων ἀρχομένης ἀπὸ τῆς πρώτης τῆς 17ης τρέχοντος.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι οὐδεὶς τῶν εὐλαβ. Πρεσβυτέρων τῆς Χίου θὰ φανῇ ἀνάξιος τῆς περιστάσεως ταύτης, ἀλλὰ ὅλοι μὲ ψυχῇ θὰ κάμουν τὸ καθήκον τῶν ἐνθυμούμενοι ὅτι τῶν ἀνθρώπων «ἡ τύχη εἶναι κοινὴ καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον» ὅπως ἐγνωμάτευον οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοι ἡμῶν.

Διὰ ἐνέργειαν γενικῶν ἐράνων θέλομεν γνωρίσει εἰς ἡμᾶς εὐθὺς ὡς λάβωμεν τὰς σχετικὰς ἀποφάσεις.

Πρὸς Θεὸν εὐχέτης ὄμων

τῆ 12 Αὐγούστου 1953

Σεβαστή Χαβιάρα-Καραχάλιου
Οφθαλμίατρος
Δρ Ιστορίας της Ιατρικής
Κιάτο, Κορινθίας

Φίλε Βαγγέλη
Διαβάζοντας τη «Δάφνη», συγκινήθηκα με την αναδημοσίευση της επιστολής του μακαρίτη τώρα πια Σπύρου Γρουμπού που ανέσυρες απ' το σχεδόν προ εικοσαετίας (20-11-83) Περιοδικό «Ανέσπερο Φως», που εξέδιδε εδώ στο Κάτω Διμηνιό ο συμπατριώτης μας Νικόλας και όχι Γ. Παπαδόπουλος που έβαζε πάντα δίπλα στο Παπαδόπουλος-Μεστούσης, δηλωτικό της ιδιαίτερης Πατρίδας του. Είναι αυτό που λέγαμε για τον ανοιχτό λογαριασμό με τη γενέθλια γη που δεν κλείνει ποτέ και κρατά όσο και η ζωή μας. Άλλωστε αυτή η αγάπη σε γύρισε κι εσένα πίσω στο Δαφνώνα κι η ίδια αγάπη είναι που σου ζεσταίνει το χέρι και το μυαλό να εκδίδεις με τόσες προσπάθειες και θυσίες τη «Δάφνη».
Να είσαι καλά, η θέλησή σου κι η προσπάθειά σου για την... κόρη της ψυχής σου τη «Δάφνη», να βρίσκουν την ανάλογη ανταπόκριση απ' τους συμπατριώτες.

Σε χαιρετώ
Σεβαστή

Υ.Γ. Όταν ευκαιρήσω θα γράψω δυο λόγια για τον μακαρίτη τον Νικόλα και θα σου τα στείλω.

*

Αγαπητέ μου κ. Ρουφάκη,
Έλαβα και πάλι τη ΔΑΦΝΗ σου και θερμά σε ευχαριστώ. Τόσο το περιεχόμενο, όσο και η εμφάνισή της ιδιαίτερα με εντυπωσίασαν.
Τα θέματά σου επιλεγμένα, παρμένα μέσα από τη Χιώτικη ζωή και ιστορία του τόπου αρκετά ενδιαφέροντα και εποικοδομητικά, τόσο για τον αναγνώστη της επικαιρότητας, όσο και τον ιστορικό του νησιού.
Το πλούσιο έγχρωμο υλικό δίδει ζωντάνια και παλμό στις σελίδες του εντύπου.
Ιδιαίτερα το πανηγυρικό σαλόνι στο οποίο δεσπόζει «Η Αναδρομική έκθεση του Νίκου Γιαλούρη στο Εκθεσιακό Κέντρο «Γεώργιος Καλουτάς», από 28-7 έως 8-10-2002» είναι μια χαρμόσυνη νότα στην αρμονικότητα της καλαισθητικής εμφάνισης του περιοδικού.
Και όλα αυτά, σύνταξη, σελιδοποίηση, εκτύπωση

επικοινωνία και διάθεση της ΔΑΦΝΗΣ περνούν από τα χέρια σου.

Είσαι πράγματι άξιος πολλών ευχών και συγχαρητηρίων για συνέχιση τον έργου σου που σ' αληθινά είναι μια μοναδική ανιδιοτελής προσφορά στο νησί μας. Ο ΦΑΡΟΣ και εγώ προσωπικά σ' ευχαριστούμε θερμά για την ευγενική τιμητική αποστολή του εξαιρετού τούτου περιοδικού ποιήματος σου.

Για τον Μορφωτικό Σύνδεσμο Βαρβασίου Χίου
Βιβλιοθήκη ο Φάρος
Ο Πρόεδρος

Ανδρέας Αξιώτακης Δρ Θεολογίας

*

Αγαπητέ κύριε Ρουφάκη

Με ιδιαίτερη χαρά έλαβα την πρόσκλησή σας για την πανηγυρική εκδήλωση του Συλλόγου σας σε συνεργασία με το Περιοδικό «Δάφνη», «Ο Δαφνώνας στο χθες και το σήμερα» στο Ομήρειο.

Οι δραστηριότητές σας πέραν του κλάδου των εκδόσεων, έντονα φαίνεται να αναπτύσσεται ακόμα και μέσα από εκδηλώσεις, διαλέξεις και δράματα.

Ο Δαφνώνας βρίσκεται σε ύψος πνευματικής προβολής, χάρη στις άοκνες και φιλότιμες προσπάθειές σας.

Εύχομαι να συνεχίσετε με την ίδια επιμέλεια και τον αυτό ζήλο.

Με ιδιαίτερη εκτίμηση
Γεώργιος Φ. Παπαδόπουλος
Δημοτικός Σύμβουλος Χίου

*

Προς:

- 1) Κο Σταύρο Μισιριώτη
Πρόεδρο Πολιτιστικού Συλλόγου Δαφνώνα
- 2) Κο Βαγγέλη Ρουφάκη
Εκδότη Περιοδικού «Δάφνη»

Νωπές διατηρούνται ακόμη στη μνήμη μας οι όμορφες εκδηλώσεις του Πολιτιστικού Συλλόγου Δαφνώνα και του Περιοδικού «Δάφνη» που πραγματοποιήθηκαν στο «Ομήρειο Πνευματικό Κέντρο Δήμου Χίου» το Σαββάτο 8/3/ 2003.

Για μια ακόμη φορά -στην κατάμεστη αίθουσα του «Ομηρείου»- γίναμε αψευδείς μάρτυρες του ταλέντου που διαθέτουν οι Δαφνούσοι που χόρεψαν, έπαιζαν και τραγούδησαν επί σκηνής. Θέλουμε να σας εκφράσουμε τα θερμά μας συγχαρητήρια για την άπογη παρουσία και την ιδιαίτερη επιμέλεια που είχατε για την επιτυχία της

Συγχαρητήρια Κώστα

Η ποιητική συλλογή «Πετροχελίδονα και Ηλιοστάσια» του Κώστα Αμπανούδη έκδοση του Περιοδικού μας, βραβεύθηκε πρόσφατα (7 Απριλίου 2003) στην Αθήνα με την Τιμητική Διάκριση Ποίησης «Στέφανος Μπολέτσης» από την Ελληνική Εταιρία Χριστιανικών Γραμμάτων.

Συγχαρητήρια Κώστα. Είμαι περήφανος που σ' έχω φίλο και που ξεχώρισα τη δουλειά σου, επιμένοντας για χρόνια να γίνει πραγματικότητα αυτή η έκδοση.

Βαγγέλης Ρουφάκης

Νεομάρτυρες

Στη συγγραφέα Πόπη Χαλκιά-Στεφάνου

Πόσο κοντά σας νοιώθουμε συχνά
ανακοπές του νιόκοπου σταριού
κι αντίφωνο παρηγοριάς στους στεναγμούς μας.
Όπως παιδιά φορούσαμε τα ρούχα σας
στους ρόλους τους θεατρικούς μεσ' τα σχολεία
βγαλμένα από μπαούλα αρχαϊκά
των προπαπούδων της γενιάς μας
με τους λεκέδες του ιδρώτα
τη μυρωδιά του μόχθου σας
στα γήινα και ταπεινά τίμιας βιοπάλης
της φτώχειας τα μπαλώματα
τα νοικοκυρεμένα
στις σέλες, τα γιλέκα, τα ζωνάρια σας
και στα φθαρμένα σας τα φέσια
που έγιναν μυροδοχεία να δεχθούν
το άγιο αίμα της κομμένης κεφαλής σας
από αντίθετα σπαθιά τυραννικά.
Νέων θαυμάτων μείνετε πηγές
στην άνυδρη τη λογική μας.

Χίος 9-2-2003
Κώστας Αμπανούδης

εκδήλωσης. Ο Δήμος μας θα σταθεί στο πλευρό σας, συμβάλλοντας με τη σειρά του στην πολιτιστική ανάδειξη και προβολή του τόπου, που με τόση ευχαρίστηση εσείς υλοποιείτε.

Μεταφέροντας τις πλέον εγκάρδιες ευχές μας, ευελπιστούμε η εκδήλωση αυτή να αποτελέσει την αρχή για τη διοργάνωση και άλλων εκδηλώσεων με την ίδια επιτυχία.

Ο Δήμαρχος Καμποχώρων
Μανώλης Κράκαρης
Ο Πρόεδρος του Οργανισμού
Πολιτισμού και Νέας Γενιάς
Αργύριος Μπρουζάκης

*

Αγαπητέ κύριε Ρουφάκη
Επιτρέψατέ μου να σας συγχαρώμε για την ωραία
αν σας ιδέαν, την οποίαν και υλοποιήσατε επωμι-

ζόμενος τα βάρη της διοργάνωσης και της εκτέλεσης των εκδηλώσεων των αναφερομένων σε ημέρα μνήμης για τα θύματα του μεγάλου σεισμού που έπληξε τη Χίο το 1881.

Απεδείξατε για άλλη μια φορά, ότι η προσφορά στον πολιτισμό, δεν είναι κατ' ανάγκην συνυφασμένη με τίτλους, πτυχία και περγαμηνές, αλλά είναι κυρίως υπόθεση της καρδιάς.

Θερμές ευχαριστίες επίσης από τον Φιλοτεχνικό για την καλαίσθητη εκτύπωση από τις εκδόσεις σας, της ομιλίας που έγινε από το βήμα του Ομίλου μας το περασμένο φθινόπωρο, από τον εξαίρετο λόγιο και χαρίεντα Άνθρωπο, τον κύριο Θεοχάρη Προβατάκη.

Με εξαιρετική εκτίμηση
Γιάννης Δ. Καράλης
Πρόεδρος Φιλοτεχνικού Ομίλου Χίου

Πίτυς και Παν

Όπως προκύπτει από αρχαία συγγράμματα και από τοπωνύμια του νησιού, ο Παν λατρευόταν πολύ στη Χίο ως ποιμενικός θεός που ήταν και η γεμάτη πεύκα Χίος ονομαζόταν και Πιτυούσα (Στράβ. XIV 589, Πλιν. V 136). Επίσης όλοι μας, διασχίζοντας τα δάση του νησιού, έχουμε ακούσει το γλυκό ήχο, όταν το αεράκι χαϊδεύει τα φύλλα του πεύκου, μα και το άγριο βογκητό του κάθε φορά που ο βοριάς φυσάει άγρια, λες και προσπαθεί για ακόμα μια φορά να σκοτώσει τη νύμφη-δέντρο.

Αυτά συνέβαλαν στην επιλογή αυτού του μύθου του οποίου το κείμενο και η φωτογραφίες είναι από το βιβλίο της Αλεξάνδρας Δέλτα-Παπαδοπούλου «Μύθοι και Θρύλοι 2» Πολιτικές και Λογοτεχνικές Εκδόσεις, 1963.

*

Τραγοπόδης, τραγογένης, με ζαρωμένη μύτη, δυο κέρατα και μια ουρά, τέτοιος ήταν ο Παν, ο περίεργος αυτός θεός των βουνών και των ζώων. Άσχημος και δύσμορφος, κι ας ήταν γιος του Ερμή, δεν έμοιαζε καθόλου με τους άλλους θεούς, ίσως γι' αυτό να μην του άρεζε τόσο η συντροφιά του Ολύμπου και να προτιμούσε να μένει στη γη. Κατοικία είχε όλη τη φύση. Προτίμηση όμως είχε για τα πιο άγρια μέρη, τα πιο απρόσιτα, τις σπηλιές, τα βράχια ή τα πυκνά δάση που τον έκρυβαν πίσω από την πλούσια τους φυλλωσιά. Ευκίνητος και γρήγορος πιλαλούσε με αφάνταστη ταχύτητα, πηδούσε από τα πιο απροσδόκητα μέρη, σκαρφάλωνε τους βράχους σαν κατσίκι κι από ψηλά ρέκαζε θριαμβευτικά το κωμικό του γέλιο.

Αγαπούσε τα ζώα και τους απλούς ανθρώπους. Οι πιστικοί ήταν ιδιαίτεροι φίλοι του και τα κοπάδια τους τα προστάτευε και τα βοηθούσε να προκόψουν. Τα ζώα, άγρια ή ήμερα, τα είχε σαν αδέρφια του. Όπου ήταν ο Πάν, τα ζωντανά πολλαπλασιάζονταν και τα δέντρα θεριεύανε.

Του άρεζε να κάνει αστεία. Ιδιαίτερα τον διασκεδάζε να μένει κρυμμένος, ακίνητος στο πηχτό δάσος, να μη μαρτυράει ούτε ανάσα την παρουσία του και να παρατηρεί τη ζωή των ζώων. Όταν έρχονταν αμέριμνα τα βουβάλια ή τα ζαρκάδια να πιουν νερό, πατούσε ξαφνικά ένα κλαρί για να τρίζει, φυσούσε μες τα φύλλα για να σουσουρίσουν. Ανήσυχα σήκωναν το κεφάλι τ' αγρίμια, ν' αφουγκραστούν.

Τότες έβγαζε φωνές περίεργες, αγριωπές, πότε από δεξιά, πότε απ' αριστερά, έκανε χωνί τα χέρια του και ούρλιαζε σα ζώο πληγωμένο ή πάλι τραβούσε τη φωνή σε λυγμό απελπισμένο και τον τελείωνε με κρα-ξίματα και γρυλίσματα οργισμένα. Αντηχούσαν οι φωνές του, πολλαπλασιάζονταν από την ηχώ και τα ζώα ένιωθαν κρύο να τους παγώνει την καρδιά. Οι φωνές και οι κρότοι, άγνωστοι, τρομαχτικοί, τα κύκλωναν, γέμιζαν τον αέρα, πλησίαζαν όλο και πιο κοντά... Απότομα δεν ήξεραν πια τίποτε άλλο, παρά ότι γύρω τους παραμόνευαν δυνάμεις επικίνδυνες, εχθρικές. Τυφλά από το φόβο ορμούσαν όλα μαζί να φύγουν. Το ποδοβολητό τους το άκουγαν και άλλοι κάτοικοι του δάσους, καταλάβαιναν πώς κάποιος κίνδυνος έδιωχνε τα τρομαγμένα ζώα, ο φόβος κολλούσε και σ' αυτά και η φυγή, η παράλογη, η τρελή φυγή μεταδίδονταν σ' όλο το δάσος και φεύγανε ζαρκάδια, λαγοί και βουβάλια, ποντίκια, νυφίτσες και φίδια, ότι ζωντανό έφευγε τρελό, χωρίς λόγο, χωρίς σκοπό. Τότε ο Παν άλλαζε φωνή και ξεσπούσε σε ηχηρό, μακρύ γέλιο. Πηδούσε στον αέρα από χαρά και οι οπλές του χτυπούσαν το βράχο και το ποδοβολητό του ηχούσε σα να κατακυλούσαν πέτρες στις σάρες.

Αυτό ήταν το μονό κακό που έκανε. Κατά τα άλλα ο Παν ήταν πάντα καλόβολος και έτοιμος να βοηθήσει. Με τις Νύμφες ήταν ο καλύτερος σύντροφος. Μοιραζόταν τα παιχνίδια τους, χόρευε τους χορούς τους και για κείνες έπαιζε στη σύριγγά του τα πιο όμορφα τραγούδια. Τον αγαπούσαν οι Νύμφες μ' όλη του την ασχήμια, γιατί είχε πάντα κέφι κι όρεξη για γλέντι και γέλιο.

Από μικρός ήταν έτσι. Μόλις γεννήθηκε (στης Αρκαδίας τα βουνά πρωτοείδε το φως) άρχισε να πηδά δεξιά και αριστερά με τα κατσικίσια ποδαράκια του, να κουνά το σταχτί του γενάκι, να ορθώνει την ουρά του και να βγάζει φωνές χαράς. Η νύμφη, η μάνα του, τόσο τρόμαξε όταν είδε αυτό το τερατάκι, που κρύφτηκε στο δάσος. Ο Ερμής όμως τον τύλιξε σε μια προβιά λαγού, και με δυο δρασκειές βρέθηκε στον Όλυμπο. Εκεί άνοιξε την προβιά και έξω πετάχτηκε ο μικροσκοπικός κατσικοθεός, που πάλι άρχισε να πηδά, να χτυπά απανωτά τα χέρια του στα γόνατα, να κάνει τούμπες και να φωνάζει. Τότε στη συντροφιά των θεών ξέσπασε γέλιο ηχηρό, ατέλειωτο, γέλιο που σου ανοίγει την καρδιά, σου την γεμίζει ευδαιμο-

νία που δεν έχει καμιά κακία, αλλά μόνο κέφι και χαρά της ζωής. Γι' αυτό αγαπούσαν κ' οι θεοί τον Πάνα και τον είχαν καλό φίλο. Τον ήθελαν να έμεινε στον Όλυμπο, μα κείνος προτιμούσε τη γη.

Κ' εκεί είχε άπειρους φίλους, Δρυάδες και Ναϊάδες, τσοπάνους και βασιλιάδες, ζώα ήμερα και άγρια, δέντρα, φυτά, τον αέρα, τον ήλιο, τα άστρα... Είχε όμως και έναν εχθρό... Και αυτόν, του τον δημιούργησε η αγάπη του.

Μια νύμφη των βουνών, Πίτυ την έλεγαν, του φάνηκε πως ξεχώριζε ανάμεσα στις άλλες με τη χάρη της και την ομορφιά της. Μια μέρα της είπε την αγάπη του. Ήταν μόνοι, μα εκείνη κοίταξε τρομαγμένη γύρω της και τον τράβηξε να κρυφτούν πιο βαθιά στα δέντρα.

-Κι εγώ σ' αγαπώ, του είπε κρυφά, μα φοβάμαι...

-Τι φοβάσαι; Εγώ είμαι ο θεός ο Παν! Και η φωνή του Πάνα ακούστηκε σα σάλπιγγα. Μα η Πίτυς του έφραξε το στόμα με το χέρι.

-Φοβάμαι το Βορέα... είπε λαχταριστά. Μ' αγαπά κι αυτός, μα είναι άγριος, σκληρός, με πονά μόλις μ' αγγίζει! Φοβάμαι την κρύα, απότομη αγκαλιά του... Δεν τον θέλω! Εσένα αγαπώ. Μα εκείνος είπε πώς, αν αγαπήσω άλλον, θα με σκοτώσει...

-Σε φυλάγω εγώ! καυχήθηκε ο Παν. Μη φοβάσαι κανέναν!

Και την πήρε στην αγκαλιά του. Μα η Πίτυς πετάχτηκε από κοντά του.

-Να τος! Να τος! φώναξε.

Από τη γη σηκώθηκαν μερικά ξερά φύλλα ένα σούσουρο ανήσυχο πέρασε στις κορφές των δέντρων και ξαφνικά ξέσπασε άνεμος φοβερός. Τα κλαριά χτυπούσαν, τα δέντρα έγερναν, τα φύλλα σε τρελό χορό στριφογύριζαν ανάμεσα στους κορμούς. Σαν τα φύλλα μια δύναμη αόρατη άρπαξε και την Πίτυ και την έσυρε μακριά από

τον Πάνα. Αυτή αγωνιστάχουσε να ξεφύγει την τραβούσαν. Φώναζε από φόβο και πόνο, μα ο άνεμος την έπαιρνε, την έπαιρνε. Νεράιδα ανάλαφρη την άρπαξε, όπως αρπάζει ο αέρας τον ανθό της μυγδαλιάς, τη στριφογύρισε και την παρέσυρε. Τα πόδια της δεν άγγιζαν πια χάρω τα χέρια της και τα μαλλιά της ανακατεύονταν στην απελπισμένη της πάλη.

Πίσω πιλαλούσε ο Παν φωνάζοντας τ' όνομά της, μα όσο γρήγορα και να έτρεχε, ο Βορέας ήταν πιο γρήγορος. Στην ακάθεκτη ορμή του έπαιρνε τη νύμφη, τη χτυπούσε στους κορμούς, την έσερνε

μέσα από τους θάμνους, την τραβούσε πάνω στις πέτρες, την έφερε ως την άκρη του γκρεμού και μ' ένα τελευταίο δυνατό φύσημα την πέταξε στο κενό.

Ούρλιαξε από πόνο ο Παν. Αρπάχτηκε από την πέτρα μην πηδήσει και αυτός πίσω της. Την είδε να πέφτει λαφριά, σα φύλλο που το μάδησε ο αέρας.

Είδε από κάτω το σκληρό βράχο όπου πέφτοντας θα σπαραζόταν...

-Γη! λυπήσου την! φώναξε. Και η Γη τον άκουσε. Άνοιξε την αγκαλιά της, δέχτηκε την Πίτυ και τη μεταμόρφωσε σε δέντρο.

Έπλεξε ο Παν στεφάνι από τις λεπτές του βελόνες και στο χέρι κράτησε ένα κλαρί του, για να του θυμίζει πάντα τη νύμφη του, που τόσο άδικα είχε χάσει.

Σήμερα το δέντρο αυτό το λέμε Πεύκο. Φυτρώνει σε λαγκάδια και σε βουνά, σε βράχους και σε μοναξιές,

όπου είναι τα αγαπημένα λημέρια του Πάνα. Λάμπει στον ήλιο και φουντώνει και όταν περνά ο Παν βουίζουν λαφριά τα κλαριά του και σκύβουν να τον αγκαλιάσουν.

Όταν όμως φυσά βοριάς, το πεύκο βογκά, θέλει να του ξεφύγει, τα κλαριά του αγωνίζονται όπως άλλοτε τα χέρια της νύμφης, για να γλιτώσει από την αγκαλιά του και λες και φωνάζει ακόμα τον Πάνα να την σώσει από την καταστρεφτική αγάπη του Βορέα, του μεγάλου του εχθρού.

Ο θεός Παν

Εικόνες που χάθηκαν...

Φωτογραφία Μαξ Ρεντιάνη

Αρχείο Βαγγέλη Ρουφάκη

Τα διόδια

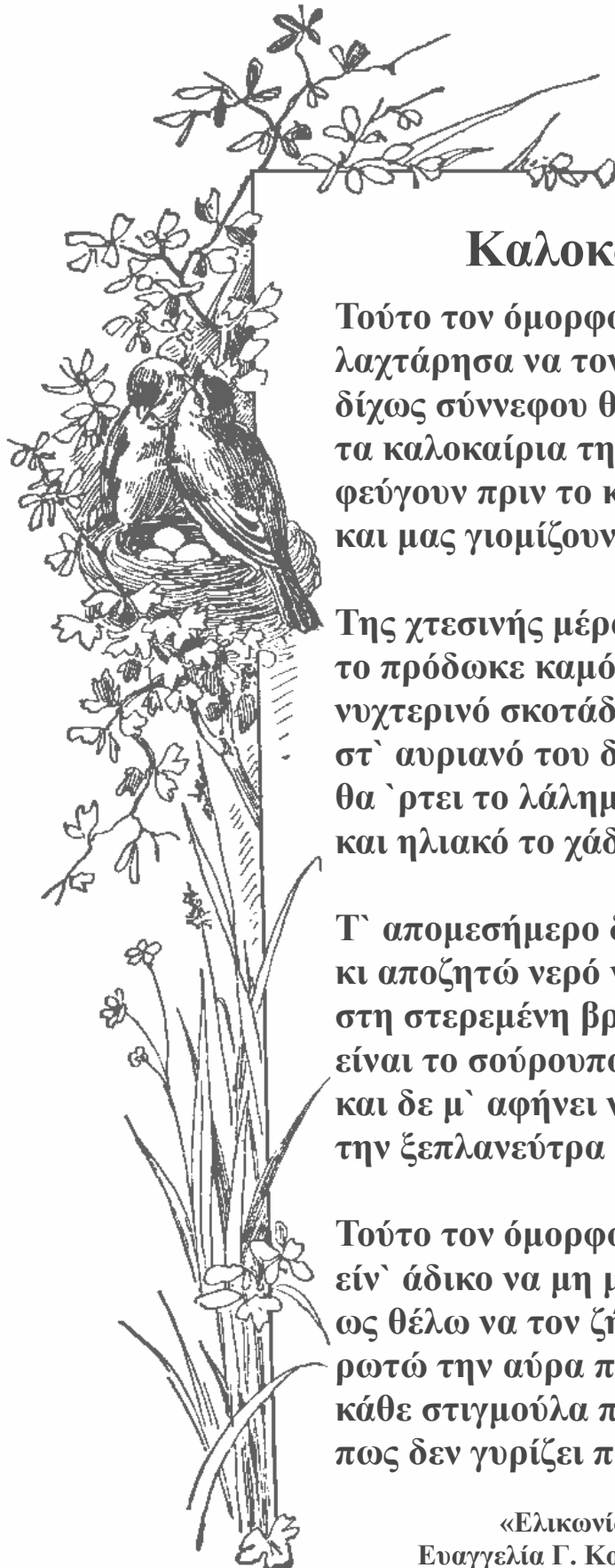
Στη διχασμένη Συνείδησή μου
στο δικέφαλο ιερό τέρας που φρουρεί
την πύλη του Άδη της
κόβω στα δύο της ζωής μου τον Άρτο
κόβω στα δύο της ψυχής μου
το σφάγιο
μπουκνώνω τα δυο σου στόματα
Κέρβερε
και μ' αφήνεις, πλάσμα ασώματο
το λιγοστό τρεμάμενό μου φως
στο άδυτό σου να περάσω.

Χίος, 9-2-2003

Κώστας Αμπανούδης

Περιεχόμενα

Καλοκαίρι	Νίκου Γιαλούρη	2
Ευχαριστούμε θερμά		2
Απολογισμός	Βαγγέλη Ρουφάκη	3
Το τραγούδι της Φωτιάς (Αφιέρωμα στα Ψαρά)	Νίκου Γιαλούρη	4
Αξόβεργα και άρες	Πέτρου Ι. Μαρτάκη	6
Κουντουρούδια	Πέτρου Ι. Μαρτάκη	6
Ο Δαφνώνας στο χτες και το σήμερα (Φωτογραφίες Σ. Λοΐζου)	Βαγγέλη Ρουφάκη	7
Εκδηλώσεις Μνήμης (Φωτογραφίες Κ. Σταμούλη-Β. Ρουφάκη)	Βαγγέλη Ρουφάκη	10
Παναγιά η Κρήνα	Φωτογραφία Βαγγέλη Ρουφάκη	14
EUROCLASSICA - ΟΜΗΡΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ	Euroclassica	16
Κωστής Παλαμάς	Μαρίας-Ελευθερίας Γ. Γιατράκου	17
Π. Ο. Δάφνη Κυπελλούχος Χίου	Γιώργη Μαμούνα	19
Εκλογές στον Πολιτιστικό Σύλλογο του Δαφνώνα	Βαγγέλη Ρουφάκη	19
Ευτράπελα - Σκάσε και παίξε	Χρήστου Γιατράκου	20
Το Αρχείο μου	Βαγγέλη Ρουφάκη	21
Γράμματα από τους αναγνώστες μας		22
Συγχαρητήρια Κώστα	Βαγγέλη Ρουφάκη	23
Νεομάρτυρες	Κώστα Αμπανούδη	23
Από την Ελληνική Μυθολογία - Πίτυς και Παν	Αλεξάνδρας Δέλτα	24
Εικόνες που χάθηκαν	Φωτογραφία Μαξ Ρεντιάνη	26
Τα διόδια	Κώστα Αμπανούδη	26
Περιεχόμενα		26
Καλοκαίρι	Ευαγγελίας Γ. Κουτσοδόντη	27

Καλοκαίρι

Τούτο τον όμορφο καιρό
λαχτάρησα να τον χαρώ
δίχως σύννεφου θλίψη,
τα καλοκαίρια της ζωής
φεύγουν πριν το καλοσκεφτείς
και μας γιομίζουν πλήξη.

Της χτεσινής μέρας το φως
το πρόδωκε καμός κρυφός
νυχτερινό σκοτάδι,
στ' αυριανό του δειλινού
θα `ρτει το λάλημα πουλιού
και ηλιακό το χάδι.

Τ' απομεσήμερο διψώ
κι αποζητώ νερό να πιω
στη στερεμένη βρύση,
είναι το σούρουπο μουχρό
και δε μ' αφήνει να θωρώ
την ξεπλανεύτρα φύση.

Τούτο τον όμορφο καιρό
είν' άδικο να μη μπορώ
ως θέλω να τον ζήσω,
ρωτώ την αύρα που περνά
κάθε στιγμούλα που κυλά
πως δεν γυρίζει πίσω.

«Ελικωνίδες»

Ευαγγελία Γ. Κουτσοδόνη

Πίτυς και Παν
Ο μύθος στην σελίδα 25

Έδυσε ο ήλιος του Νίκου Γιαλούρη

Αυτό το δισέλιδο αφιέρωμα στα Ψαρά (και κάτι ακόμα που περίσσεψε), έμελλε να `ναι το κύκνειο άσμα του μεγάλου Χιώτη ζωγράφου, χαρακτή, ποιητή, δασκάλου, και φίλου Νίκου Γιαλούρη.

Είδε τελειωμένες αυτές τις σελίδες και μ` ένα φιλί στο μάγουλο με ευχαρίστησε, μια μέρα πριν αρχίσει την άνιση μάχη με το θάνατο.

Πέταξε στην αιωνιότητα 8:25 μ.μ. της Κυριακής 1^{ης} Ιουνίου. Το Περιοδικό μας ήταν ήδη έτοιμο.

Μ` αυτό το μικρό χαρτί κι ένα δάκρυ, σ` αποχαιρετώ φίλε, συνεργάτη και δάσκαλε.

Στο καλό. Καλό ταξίδι.

Σίγουρα το χώμα της αγαπημένης σου Χίου, που τόσο πολύ ζωγράφισες και ύμνησες μέσα απ` την ποίησή σου, θα `ναι λαφρύ, όταν σε λίγο θα σε σκεπάσει.

Αιωνία σου η μνήμη.

1-6-2003 10:30 μ.μ.

Βαγγέλης Ρουφάκης